

Naš Glas izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu i stoji: do konca godine K 7.—, za mjesec K 1.40. Cijena svakog broja 70 fil. — Oglasi: jedna petiti vrsta 90 filira, svanični proglesi i reklame 2 K.

Naš Glas

Naš Glas izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu i stoji: do konca godine K 7.—, za mjesec K 1.40. Cijena svakog broja 70 fil. Oglasi: jedan petiti redak 80 fil., svanični proglesi i reklame 2 K. —

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta št. 20/1. Rokopisov ne vraća, ako se ne priloži namak. Dopise v latinici in odrliki sprejema se podpišano in zadostno frankirano. Rokopis hrvatsko-srbske je pošiljati Centralnomu Savetu, Zagreb, Frankopanska ulica št. 2/L.

Glasilo Centralnog Saveza javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Upravištvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici, za Slovenijo: Ljubljana, Vodnikov trg št. 5/L, za hrvatske in srbske pokrajine kraljestva SHS pa: Zagreb, Frankopanska ulica 2/L. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Per aspera . . . .

Z današnje peterno številko zaključujemo I. letnik „Našega Glasu“. Imel je težak porod; čilo, krepko je začel živeti in se razvijati, a nenadoma je prišel tiskarski štrajk, ki mu je nadaljnji razvoj prekinil in popolnoma ustavil. Teško je bilo našim naročnikom brez glasila, še težje nam, ki nismo mogli podati onega kar smo hočeli in kar bi bili mogli. Nabralo se nam je toliko važnega gradiva, da bi lahko izdajali tednik, toda izdati nismo mogli niti ene številke od 1. oktobra doslej. Tiskarni, ki stavi in tiska naše glasilo, se je medtem nabralo toliko nujnega dela, ki se mora odpraviti do zaključka tekočega leta, da je popolnoma izključeno izdajati „Naš Glas“ letos še v zaporednih številkah od 6.—10. „Učiteljska Tiskarna“ tiska dnevnike, mesečnike in polmesečnike; vse te liste je treba tekotom pol meseca zaključiti, da bodo mogli po Novem letu izhajati zopet redno s 1. št. v.

To velja tudi za „Naš Glas“. Vrh tega pa so se tiskovni stroški silno podražili, da nam je za plačano naročnino nemogoče izdati še 5 številke. Upamo, da to naši naročniki razumejo in da nam zato svoje kolegijalne pomoči za bodočnost ne odrečejo.

Prosimo jih, naj nabirajo naročnike, naj agitirajo za naše glasilo, ki si je v kratkem času pridobilo največji ugled in splošne simpatije. Glasila nam je treba za našo organizacijo, kot orožje proti svojim protivnikom, kot informativno sredstvo javnosti in svojim prijateljem. V slogi je moč in naš spas.

Trdno smo odločeni z II. letnikom doigniti „Naš Glas“ na čim višjo stopnjo razvoja in smo prepričani, da poskrbe vse organizacije za točna in dobra poročila iz vse Jugoslavije! Per aspera ad astra!

Od razposlanih nabiralnih pol nam se jih še nad polovico ni vrnilo. Prosimo vse posameznike, osobito pa vse predstojnike uradov, ki smo jim pole poslali, da dajo pole krožiti po uradu in nam izpolnjene čimprej vrnejo. V interesu skupnosti in vsakega posameznika je, da se nam pole ne vračajo prazne, marveč da pridobe kar največ naročnikov. Ne zahtevamo nič nemogočega. Če žrtvuje vsak le malo časa za list, rodi to lep sad. Predstojnik nehega urada je dal krožiti našo nabiralno polo s tole opazko: „Priporočam, da postane vsak nameščenec naročnik skupnega strokovnega glasila in tako podpira lastno stvar.“ Lepo: 27 novih naročnikov in

73 kron za tiskovni sklad. Čast temu gospodu! Če bi se vsak zavzel za stvar tako, štel bi „Naš Glas“ danes nekaj stotin naročnikov več!

Pozivamo vse tovarišice in tovariše, da agitirajo za list in pridobivajo naročnike. Vsak naj smatra za svojo dolžnost, pridobiti vsaj enega novega naročnika!

Ker se današnja številka pošlje prvič vsem naročnikom vse kraljevine naravnost od upravištva, prosimo vse, ki bi morda lista radi pomanjkljivega naslova ali iz kateregakoli vzroka ne dobili točno, da nam to javijo po dopisnici, da morebitne nedostatke odpravimo.

Na delo za bodočnost!

Uredništvo in upravištvo „Našega Glasu“, Vodnikov trg št. 5 v Ljubljani

Ultimatum.

Ministarskom savetu kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca na ruke predsjednika gospodina

dra. Ljube Davidovića

Javni namještenici Bosne, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije ter Slovenije, ujedinjeni u centralom savezu javnih namještenika kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca, na svojim skupštinama održanim 30. novembra i 1. decembra o. g. u Ljubljani, Splitu i Zagrebu, koje skupštine permanentno voćaju, jedinstveno zaključile na rezoluciju centralnog saveza od 24. avgusta o. g., da se ministarskom savetu u Beogradu u pitanju uredjenja naših materijalnih odnosa putem potpisanih delegatov uruči ovaj:

Memorandum.

1. Ministarski Savet neka znade, da su javni namještenici Bosne, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, te Slovenije pred godinu dana jednodušno sa ostalim narodom pristupili osnutku jedne slobodne države SHS. u potpunoj nadi, da će i oni sa cjelokupnim ujedinjanim narodom u toj slobodnoj državi doživiti lijepe dane srednjeg socijalnog, kulturnog i ekonomskog života, za koji naša država u sebi nosi sve preduvjete. —

2. Javni namještenici pomenutih krajeva ispunjavali su kroz ovo godinu dana uz najveća pregaranja prinadležeće im zvanične dužnosti a neizrecivu bijedu svoju i svojih porodica prikrivali su u prirodjenom im ljudskim ponosom i zbog zveničnog im ugleda. Ti javni namješ-

nici stoje danas sa svojim porodicama usred zime goli i bos, bez ogrijeva i bez hrane u državi, koja, blagoslovljena i u sebi bogata, može i mora svakom svom državljanu omogućiti sredjeni život.

Javni namještenici tako dalje ne mogu ni časa više. —

A koji je uzrok tom propadanju, a dogodiće i konačnoj propasti tog dijela naroda — tog staleža, a propast kojeg neminovno se nadovezuje rasulo državnog organizma? —

Uzrok je sveopća nesredjenost ekonomska, finacijska i socijalna — naše u sebi bogate države, do koje su ju doveli a i dalje ju podržavaju oni faktori, koji su dosada vodili a i sada vode državne poslove. —

Evo:

Željeznički promet svaki je dan gorji, gotovo je posve zapeo. Ulazimo u zimu sa nestašicom ugljena, sa izrabljenim lokomotivama i razbijenim vagonima, te nezadovoljnim i uslijed materijalne bijede demoraliziranim željezničarima. Ono malo robe, što se i uz taki promet, a uz fabulozno povišenje vozarske pristojbe promeće, u dobrom dijelu pokradu stalne bande željezničkih tatova i razbojnika.

I tome pozvani faktori ili neće ili neznaju na put stati. —

A sva ta nevolja isključivo pogadja nas potrošače, nas javne namještenike, jer mi plaćamo namirnice skuplje i zbog povišenih vozarskih pristojba i zbog svih tih nevolja, što trgovca snalaze uz takovim željezničkim prometu. —

Trgovina sa inozemstvom gotovo je nemoguća krivjom raznih diletantskih eksperimenata. —

Najprije je zabranjen izvoz. Izvoznice se izdavale svakojakim ljudima i tako uvela ona ogavna trgovina, nada sve štetna pohlepa i korupcija, žrtvom kojli i opet smo bili mi potrošači i javni namještenici. —

Kada je to zlo i ta naša sramota dosegla vrhunac, obustavljene su izvoznice a uvedene izvozne carine i to kao vrelo državnih prihoda. I pri tom zaslužiti će opet spekulanti, a mi potrošači plaćati ćemo i tu carinu, plaćujući uz to i po njoj skuplje sve namirnice.

Tako najveća sirotinja u državi biva izrabljiva kao vrelo državnih novčanih prihoda — dok bi carine imale biti tek sredstvo za reguliranje međunarodnog prometa i sredstvo za zaštitu domaćih producenata i potrošača. —

A tek valuta, jedno od najvažnijih problema našeg ekonomskog života i naše ekonomske budućnosti rešava se na način, te idemo u susret još težim danima, a možda čak i u gospodarsku propast. —

I tu smo mi najteže pogodjeni, jer diferencu strane, zdrave i naše loše valute i opet mi potrošači kod nabave namirnica podmirujemo. —

Kolike li štete od diletantskih provedenog žigosanja i sada provadjanog markiranja naših krunskih novčanica! Istina, da poboljšanje valute djelovalo bi, ako država pridržanih 20 % novčanica ne bi stavila u opticaj, ali samo onda, ako bi uporedo s time provela, da trgovci cijenu robe za 20 % snize. —

Nu pozvani faktori ne samo da toga učinili nisu, već što više nisu predusreli ni tome, te su trgovci povodom markiranja krunskih novčaca cijenu robe digli i za 50 % a kod te povišice predvidivo ostaće i nakon dovršenog markiranja. —

I evo tako smo i u rešavanju valutnog problema izvrnuti lihv bezsavrjesnih izrabljivača. —

Mogli bi prosljediti, ali već iz svega tog jasno slijedi, da se danas više ni opstanak javnih namještenika ne može trajno osigurati povišicama beriva. To može da bude tek jedno momentano sredstvo za predusresti katastrofi, koja je u nastupu, ali na to sredstvo mora se bezuvjetno i bezodvlačno nadovezati jedno radikalno saniranje istaknutih desolantnih prometnih, trgovačkih i finansijskih prilika u našoj državi, koje su dosada jednako kao i najvažnija socijalna pitanja, usljed nerazumjevanja sa strane pozvanih faktora tako i toliko odnemareni.

Uredjenje tih prilika našeg državnog života ključ je i uredjenju prilika javnih namještenika. Javni namještenici Bosne, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, te Slovenije kroz ovo su godinu dana putem staleških organizacija, posebnih odaslanstva, te putem pisмениh podnesaka i javne štampe pozvane faktore na sve to upozorivali, ali bez uspjeha.:

Javni namještenici Bosne, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije te Slovenije u ovom svom istupu stoje nad strankama, njim je svejedno, kojih stranaka ljudi na odgovorna mjesta u našoj državi dodju tek hoće da dodju ljudi koji u sebi nose jamstvo da za pravilno i uspješno uredjenje svih istaknutih pitanja imaju razumjevanja i spo-

sobnosti, ljudi koji su više državnici, a manje političari. —

Javni namještenici Bosne, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije te Slovenije već danas izjavljuju, da će oni slijedeć spas i dobrobit ove države, prigodom dojučih izbora, komunalnih i opće političkih solidarno i jedinstveno istupiti te preduzeti sve i sva, da takovi ljudi prime kormilo države u ruke. —

Ali jer postojeća bijeda i nevolja javnih namještenika Bosne, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije te Slovenije ne dopušta nikakove odgovornosti i privremenog saniranja materijalnih prilika njihovih i njihovih porodica, to se oni ovime obraćaju na Ministarski Savet Kraljevstva SHS. sa odlučnim zahtjevom:

1.) Da vlada osnovu zakona o privremenom izjednačenju plata i nekih drugih odnosa civilnih i vojnih državnih službenika odmah makar i putem uredbе proglasi i uvede. Za slučaj, da potpisane delegate uvjeri o apsolutnoj nemogućnosti, da se ta osnova sada provede, tražimo da se odmah suradnjom centralnog saveza pristupi radnjama oko provedbe zakonske osnove u svrhu, da može stupiti na snagu najkasnije danom 1. marta 1920.

2. Da do toga roka davat će se svim javnim namještenicima dodaci na sva dosedanja beriva (plata, aktivitetni doplat, odnosno stanarina te dodatak na skupoću) sa retroaktivnom moći od 1. novembra 1919. po ovoj shemi:

Svim namještenicima i činovnicima do 11. činovnog raz. 20 % od ukupnih dosedanih beriva X. — 110%, IX. 100%, VIII. — 90%, VII. — 80%, VI. — 70% V. — 60 %, IV. — 50 %, III. — 40 %, II. — 30%.

III. Tražimo, da vlada zapriječi sveudilj rastuću skupoću te preduzme najenergičnije mjere da se sadanja skupoća snizi.

IV. Tražimo, da vlada odmah donese zakon ili uredbu o oduzimanju imovine, ratnih dobitaka i lihvara, da je bez ikakvih obzira u najkraćem roku i provede, pri čemu može računati na najsavesniju sadardnju sveukupnog organizovanog javnog namještenništva.

V. Tražimo prema točki 3 rezolucije centralnog saveza od 24. avgusta o. g. da se svim javnim namještenicima dopita pripomoć za nabavu odijela i obuće. —

VI. Tražimo, da se prema zahtevu točke 2 rečene rezolucije povrati javnim namještenicima oduzeta pogodnost 50% popusta na željeznicama i parobrodima.

Očekujemo odgovor pogotovo na točki I. i II. do 5. decembra 1919., 18. sati, jer ga smatramo neophodno potrebnim za umirenje uzrujanog javnog namještenništva, koje na permanentnim skupštinama očekuje odgovor.

U slučaju, da do označenog roka ne dobjemo odgovor ili da na iznešene zahtjeve vlada i nepovoljno odgovori odklanjaju potpisani delegati, koji zastupaju sve organizacije Bosne, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije te Slovenije, svaku odgovornost za posljedice kao i istupe javnih namještenika, do kojih bi moglo spontano doći pod uticajem nesnosne bijede pod utjecajem gladi. —

Za takvu opću nesreću pada odgovornost lično na pozvane faktore.

Beograd, 4. decembra 1919. god.

Centralni savez javnih namještenika kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca.

Za savez drž. namještenika Dalmacije:

Dr. Petar Derado, predsjednik,

Prof. Marin Katunarić v. r.

Za savez javnih namještenika Hrvatske i Slavonije:

Delegati: Dr. Viktor Benković pr. v. r.,

Rajko Vodogažec v. r.

Za savez jav. namj. Bosne i Hercegovine:

Punomoćnih Dr. V. Benković v. r.

Za društvo drž. uslužbenecv Slovenije:

Delegati: Maks Lilleg v. r., predsjednik,

Karl Urbančić v. r.

* * *

Delegatije javnih namještenicv iz Dalmacije, Hrvatske Bosne in Hercegovine in Slovenije so došli v sredo, 3. t. m. dopoldne v Beograd in prosili za takojšnji sprejem pri min. predsedniku Davidoviću. Ta pa je sprejem odklonil, češ da ima preveč dela ter je napotil delegate na ministra za konstituanto, dr. Palečka. Delegacija je naznanila ministru dr. Palečku, da hoče vsekakor govoriti z min. predsednikom samim, ker sicer odnositie. Nato je bila

Fran Pilek:

Savremena priča.

Kasna je jesen. Sjever brije. Trga lišće sa stabala, koje se pripravlja na zimski san. Nosi ga širom zemlje i poigrava se s njime. Tu i tamo složi mogile od njege, pa opet zaleti se u nje svom snagom i rastepe ih širom. Izgleda, da ne dopušta rođenol braći, da se još jednom ogrili bratskom toplinom, prije nego za uvilek svrše. Oni ih, te svakoga šiba svojim zdenilom.

Hladno je. Upravo ti cvokoću zubi od studeni. Tko ne mora na tu hladnoću, stisnuo se kraj tople peći ili naslonio na nju, pa tupo gleda kroz prozor u prirodu, gdje se pod udarcima sjeveta svitaju granje i debela.

Hladno je, ali činovniku Peri ne smije da bude hladno. Služba je služba. Zove ga dužnost i mora da je vrši. Bog je daleko, a ljudi ne vjeruju. Mora da ide Pero

u ured, premda nema toplog odijela ni cgrtača, da se u ni zaodjene.

Badava ga zaustavljala žena, da ne ide po toj buri nikuda, jer da će se nrehladiti i uništiti svoj i onako slabi život. »Moram, da idem. Kočima je dobro, ti bi ismijavali moju bitedi. Koji pate kao i ja, prisposodabljali bi svoje patnje s mojim, pa bi držali, da još više pate od mene«.

— Ne idi, Pero. Zar ne vidiš, kako si slab — i opet će žena.

— Moram da idem radi tebe i radi diece naše, zdvoimo odvrati Pero, pograbi šešir i iurme u vietar.

Do ureda je dosta podaleko. Na Peri bilo je lagano odijelo. Žurio se, ali vietar kao da se još bolie žurio i zaljetavao se u Peru i lupao ga svojim ledenim udarcima.

Pero se stao tresti od njegovih udaraca. Nos mu se zaplavio kao šljava, a brada zacvokotala od studeni.

Žurio se, a niz šljeno — od patnja ispijeno lice — kotrljala se po gdiekoja

suza. Plakala mu duša, što Bog i vlast zaboraviše na patnika činovnika. Napokon prispije u ured. Poleti k peći, da si ogrije prozeble žile.

Ogri peć, ali sveudilj drže i ošlie, a prozeblim usnama jedva izuščuće: »Zima . . . zim . . . a« Drugovi, koji su bili patnici kao i Pero, shvaćali su ga, a oni koji ga nlešu mogli da shvata, zašto se vali su se u njeza kao u ludu i ospridno mu se podsmijavali.

Ogrile se ponešto Pero i podio do svog stola da radi. Slab je. Ne može da drži pero u ruci. Mrači mu se pred očima. Preko lediiiu poliju ga čas ledeni, čas v ućki srsi. Blijedi, pa opet umeni. Nešto ga škaklie u grlu i zoni ga na kašljucanie. Glava mu hiva sve teža i teža. Već ne može da je drži na ramenu, pa le podboćio obim rukama i besćutno zaklonio oči.

— Vama nije dobro, gospodine. Vratite se kući — rekne predstoinik ureda.

sprejeta popoldne pri Davidoviću, kjer pa je zvedela, da ni za preosnovno službene pragmatike in službenih prejemkov javnih nameščencev še nič pripravljenega. Vse vesti glede tozadevnih priprav in sklepov po časopisih so bile torej gol bluff. Min. predsednik se je skliceval na finančne težkoče države in na neurejenost valute ter je poslal delegacije zopet k ministru dr. Palečku, da se z njim razgovarja. Delegati so nato podali celotnemu ministru pismeno ultimatum, ki ga prinašamo dobesedno zgoraj. Min. predsednik Davidović je naslednjega dne osebno sprejel delegate, a zelo hladno in je povdarjal, da si uradnik „vendar lahko tudi še kje drugod kaj zasluži“, da se za uradništvo stori vse kar je le mogoče ter da se tozadevno že ob 7. zvečer vrši seja ministrstva. . . Po Beogradu se je celo v parlamentarnih krogih govorilo, da bodo delegatje aretirani in po odgonu poslani domov. Delegatje so ostali mirni ter se niso dali zastrašiti. In res, zgodilo jim se ni nič hudega. . . Naslednjega dne dopoldne je minister dr. Paleček delegatom sporočil, da zahtevam delegacije ministrstvo v vsem obsegu ne more ugoditi. Na izjavo, da hoče delegacija s tem odgovorom odpotovati, je obljubil minister dr. Paleček, da se bo vršila torej še ena min. seja. Toda vršilo se je nato še 5 ministrskih sej, predno se je končno sklenilo, kakor je zahtevala delegacija, zvišanje draginjske doklade za vse dosedanje prejemke od 30—120%. Delegacija je čakala na ta efekt torej celih 6 dni. Najbolj so se zavzemali za zahteve javnih nameščencev baše ministri dr. Kramer, Anton Kristan in dr. Paleček. Glede upokojevcev se uvede ista lestvica, kakor za aktivne javne nameščence ter se ta uredba izvede kakih osem dni kasneje, torej okoli 15 t. m. Delegatje so dobili vtisk, da je današnja vlada še najbolj naklonjena javnim nameščencem in da bo vsaka druga slabša za njih interese. Danes so jim srbski radikali dosledno nasprotni in žal, niti med koruptivnimi uradniki te stranke ni za skupne koristi javnih nameščencev onstran Drine, Save in Dunave nikakega razumevanja. Vendar se opaža, da se tudi med radikalnimi Srbi začneja daniti. Službene pragmatike v Beogradu sami nikoli ne dovrše, če javni nameščenci sami ne izdelajo načrtov in statusov, ki jih v Beogradu sploh nimajo. Ministrstvo je sicer obljubilo izgotoviti definitivno vse do 1. marca, a to je nemogoče, ako organizacije same

ne začno nemudoma resno delati ter če ne predložijo svojih predlogov vsaj do 1. februarja 1920. Za par mesecev mora torej uradništvo še potrpeti, da se definitivno reši vsaj notranja valuta. Ministrstvo sicer upa, da se to zgodi do konca januarja 1920. Naše dosedanje izkušnje z uradovanjem ministrstev pa nas delajo pesimistične. Zato si naj pomagajo javni nameščenci sami s svojim lastnim delom in s svojo resno discipliniranostjo.

* * *

Društvo javnih nameščencev je prejelo sledeči brzojavki:

Beograd, 14. dec. Sednica ministar. saveta radi vaših stvari zakazana za sutra četiri sata posle podne. Dr. Paleček s. r. kabinet ministra za pripravo ustavotvorne skupščine in izjednačenje zakona.

Zagreb, 15. dec. Doplatak na skupoću za ekspedijete i seoske pismošeske jučer je riješen u ministarstvu financija. O tom je obavješteno vaše ravnateljstvo. Da se može isplatiti ovaj novi doplatak do 120%, u subotu je konačno raspravljeno u ministarskom savjetu te će u ponedjeljak u službenim novinama (izaći). Za učitelje ova naredba neće vrijediti, nego im se plaća imade u diarinama isplatiti.

Tovariši, organizirajte se: Vaša korist — in Vaša čast to zahtevata.

Dr. B. (Zagreb):

Čega nam treba!

„Karaktera nam treba!“ kliče slavni naš Ojalski na koncu svog „Osvita“. — Odsudan i istipit poklik! Malo je značajeva bilo u prošlosti, manje u sadašnjosti, a budućnost? Iskreni patriot, obazirući se oko sebe, mora i danas bolno ponoviti ovaj poklik. — Danas u doba slobode i demokracije treba nam zaista karaktera, jer oni su obima temelj. — Treba nam ljudi, ljudi u punom smislu riječi, ljudi, koji su i sposobni, da grade temelje za srećniju budućnost naše nacije.

Navlastito trebamo ih mi, javni namještenici sviju kategorija. Kažu nam, da smo temelj države, sastavni dijelovi njena organizma. Temelji valja da budu čvrsti, organi zdravi!

— Kakli prehladio? Meni je vruće, da bi i istu košulju bacio sa sebe. Meni nije hladno. Ja gorim — gorim . . . smrši Pero kroz zube i spusti se na divan.

Žena uvidie odmah, da s Perom nije dobro. Smjesti ga u krevet, te pošalje po liječnika.

Pero je istinu govorio. Gorio je od unutarnje vrućine. Upalila mu se pluća, konstatirao je liječnik.

Peri bivalo danonice sve gore. Nijesu mu pomagali ni mrzli oblozi, ni pita-vice. Većim dijelom ležao je u besvjestici, koja se prekidała bolnim jecajem. Katkada kašljucnuo bi, a mlaz krvi pošiknuo bi mu na usta.

Peri više nije bilo spasa. Nakon sedam-dnevnje patnje smirilo se za uvijek.

Ubila ga nestašica toploga odijela.

Suviše je poznata nesrećna uloga, što su je činovnici u prošlosti igrali prema narodu. Tudinac im je zarobio duše, skršio moralnu snagu. Malo ih je bilo, koji su mu se oduprli, i ti su postradali, poginuli. — Tek neki su ostali i pojavili se kao jasni uzori na vedrom horizontu narodne slobode.

Razlozi tome su jasni. Razvijanju značajeva nijesu pogodovale prilike. U interesu je tudjinske državne vlasti bilo, da ga sprječiti. Kukavicama i slabicima lakše se vlada. Ropstvo je sinteza beznačajnosti i slabosti, sloboda karakternosti i energije. Za ropstvo dakle nije smjelo da bude karaktera. Tudinac je uspijevao, trovao naše moralno biće i zagospodovao skršenim duhovima. Ali žalac mržnje na tudjinskog tiranina usadjen u našu dušu s idealima otadžbinske ljubavi u rodnom domu i školskoj klupi ostao je vazda spreman da ubode. I javljao se ponajpače pod konac pojedinih života, kad već nažalost nije bio pogibeljan. Dom i škola učinila je svoju dužnost, i da je bilo više moralne snage, ne bi tudjinac ni tako dugo gospodovao našim plemenom.

No danas smo u slobodi i mi joj se radujemo. Uvjereni smo, da nam donosi uvjete za razvoj značajeva, daje nam mogućnost, da pokrenemo sve moralne sile i etičke vrijednosti pojedinaca, koje su bile potisnute ili se nijesu mogle da razviju, na konstruktivni posao.

Kod osnutka organizacije SJN u Zagrebu naviješten je ovaj posao kao jedan od bitnih zadataka našega pokreta. — Pitanje, da li je državna potreba imati svjesne i čestite organe javne vlasti, nije nužno načinati. Odgovor svatko razborit znađe. Nadaše se tek pitanje, može li ovakovo nastojanje danas u doba pomućenih pojmova etike i morala imati pozitivnih rezultata. — Vjerujemo, da može i mora. — Ta svima nam je valjda stalo, da se očistimo od truleža, što oko nas vlada i da zavlada red i pravo, kultura i poštenje. Svi moramo želiti, da prestane moralno pijanstvo, koje je i u našoj državi tako snažno zavladao. Dakako, da nam je zato potrebna pomoć svih, koji su sačuvali vjeru u pravdu, koji još nijesu zgazili načela etike i morala. — U tom nastojanju valja da nas podupre narod, jer smjera na njegovo dobro, i oni, što u njegovo ime upravljaju državom. — Poduprijet će nas tako, da nam prije svega osiguraju materijalnu bezbjednost, da nam dadu najnužnija sredstva za život, na koja po pogodbi s državnom vlasti imamo nesumnjivo pravo. Tražiti od nas, da u borbi s instinktima ostanemo pobjednici na korist našega etičkog osvjeđenja, nije obzirno, jer nijesmo organi državne vlasti valjda zato, da budemo objekti psiholoških eksperimenata. Potrebno je, da se tačno opredijeli opseg naših dužnosti i prava, da nas se zaštiti protiv svake samovolje i nepravde te omogućiti mirno i predano vršiti funkcije svoga zvanja.

Naša će pak dužnost biti, da svoj-ski poradimo oko uspjeha izloženog nastojanja. Da očuvamo svoje etičke sile, nužno je, da se borimo protiv demoralizacije, došla ona odozdo ili odozgo. Ni za kakav drugi interes ne smije se dozvoliti uporaba naših sila, već za ovaj države i naroda. Niti hoćemo biti organi korupcije i protekcionizma, niti njezini objekti. Protiv denuncijanstva i štreberstva među našim drugovima borit ćemo se nepomirljivo i energično kao proti sramotnoj baštini tiranske prošlosti, ma stajalo ono pod či-

I vrati se Pero kući. Išao je lagano — lagano. Nije mogao da brzo koraca. Pričinjalo mu se, da su mu noge od olova.

Vietar se zalijetavao i opet u niega i šibao ga svojim zdenikom, ali on to nije osjećao. Tijelo mu izgaralo od neke unutarnje vrućine, da si razgatio prsi i godili su mu ledeni cijelovi sievera.

Išao Pero, išao, a svakidani put pričinjalo mu se, da je put, koim putuje u vječnost. Bio je slab, slab, da je sve od slabosti poteturavao.

Ratni milionaši, što projurise na automobilu mimo niega, pogledavahu ga sa smješkom i nešto si prosborili. Valjda reko še: gle pijanac, kako se bori s vietrom.

Nakonok prispioe Pero kući. Žena ga dočeka zdvojnim krikom:

— Ti si se vratio. Tebi nije dobro. Moj Pero, moj Pero, zašto si išao danas u ured? Zašto me nijesi poslušao? Ti si se prehladio.

lingod protektoratom, jer pod državnim ne može da bude. Želimo biti svjesni narodni i državni radnici, koji poznaju samo jedan autoritet: autoritet naroda i države. Mi želimo, da u našim redovima budu značajevi, koji su kadri, da u praksi provode načela poštenja i čestitosti i da se svemu protivnom energično odupiru.

Osjećamo potrebu, da kod izgradnje napredno - demokratske organizacije državne vlasti i kod postavljanja njenih temelja saradjuju ljudi potpuni, besprikorni. Temelj državne organizacije jesmo mi, izvršitelji državne vlasti. — Zato valja da budemo solidni u misli i radu, u teoriji niranja i praksi zvaničnog posla.

Kao nikada prije vidimo, da treba poći vjeru u pravdu, istinsko poštenje. Nužna je borba, odlučna i nepomirljiva borba s vampirima nepravde i laži, što se pojavuje kao jata crnih gavranova nad živim li izranjenim tijelom narodnim. Po zvanju smo u prilici, da je medju prvima provodimo i to smo dužni učiniti prema sebi i narodu, bezobzirno i ustrajno. U toj borbi neka se vidi, tko osjeća za narod, tko imade snage, da se neustrašivo bori za ideale kulture i demokracije.

Borba je teška, jer su protivnici snabdjeveni teškim oružjem novca, blaga i uplivnih položaja. No, našem oružju leži snaga u nepromjenljivoj etičkoj ideji i zato je silnija. Težak je to posao! Iziskuje mnogo samozataje, požrtvornosti i drugih rijetkih svojstava. Treba nam dakle ljudi, značajeva, čeličnih značajeva!

A hoćemo li ih medju gladnim drugovima naći? Uvjeran sam, da hoćemo prije i daleko više nego medju drugovima, koji se zaslugom svoje uspravane savjesti medju gladne više ne ubrajaju...

JOŽA BEKŠ (Ljubljana):

Težnje davčnih uradnikov v Sloveniji.

Tiskarski štrajk je zakrivil marsikaj in prekinil med drugim tudi stik, ki so ga imela strokovna društva po „Našem Glasu“ s svojimi člani na deželi. Od vseh strani se prihajala za dobe stavke vprašanja o delovanju društvenega odbora, ki pa nanje odbor ni mogel v taki obsežnosti odgovarjati, da bi vztregel vsakemu podincu.

Okrožnice stanejo vsled povišanja poštnih tarifov denar, društvo pa mora štediti, ker bo treba prej ali slej posredovati osebnostno v Beogradu v prilog naši kardinalni zahtevi za uvrstitev davčnih uradnikov med skupino maturantov.

Odbor je želel svojim članom v najkrajšem času predočiti uspehe svojega dela. Žal, da stojimo danes tam, kjer smo bili ob času občnega zbora 4. maja t. l. Še bolj pa moramo obžalovati, da smo nalezeli na odpor tam, kjer smo pričakovali najizdatnejše moralne pomoči — pri delegaciji ministarstva financ. Ne samo da društvo na svojo spomenico o uvrstitvi davčnih uradnikov v skupino maturantov, ki jo je predložilo delegaciji 24. aprila t. l., do danes ni dobilo pismene načelne izjave, v koliko bi bilo predsedstvo delegacije pri osrednji vladi pripravljeno podpirati naše stremljenje, tudi ustna izjava gospoda delegata, ki jo je podal društvenemu predsedniku in tajniku, je vsebovala energični ne.

Utemeljitev te negacije sloni sicer v splošnem na zelo simpatičnem demokrat-

skem načelu, ki pa ne velja za uradnike drugih strok. Gospod delegat tega stališča sicer ni izrečno povdarjal, vendar pa je bil mnenja, da so tudi uradniki brez zadržanosti ali za državno službo predpisanih studij v polni meri kos svoji nalogi in da opravljajo v mnogih slučajih službo z relativno boljšim uspehom, kot drugi, ki se sicer morejo izkazati s predpisanimi studijami, pa pozneje, ko jim je dokumentirati popolna samostojnost in ves intelekt, dostokrat nepričakovano hitro odpovedo.

Da ima gospod delegat sam odločevati, bi uredil upravo tako, da bi prišla do veljave individualna in produktivna sila vsakega posameznika, ne pa njegova predizobrazba.

Davčno uradništvo maši v zadnjem času deloma tudi vrzeli konceptnega osoba in je v pretežni meri porabno, kjer se ga rabi.

Mi smo gospodu delegatu za laskavo priznanje iz srca hvaležni, ne vemo pa, na kak način bi se v tem oziru moglo zadovoljivo rešiti vprašanje službenih prejemkov.

Društveni odbor je predložil delegaciji ministarstva financ v zadnjem času tudi vlogo, v kateri zahteva pomaknitev starejših tovarišev VIII. činovnega razreda v VII. čin. razred. Vsi ti tovariši so bili namreč z uveljavljenjem službene pragmatike (1914) s tem, da se jim je za doseg višjih prejemkov vračunila samo službena naddoba štirih let, dasiravno so ob času uzakonjenja pragmatike že dosegli nad trideset let efektivne službe, v primeri z onimi, ki so tačas završili 24. službeno leto, v gmotnem oziru občutno prikrajšani. Da se ta krivica vsaj deloma izravna, je odbor predlagal, da se imenujejo vsi oni tovariši, ki so nastopili davčno službo pred l. 1883. ali na počenši s 1. januarjem t. l. završili 35 službenih let, v VII. činovni razred.

Gospod delegat je obljubil v tem oziru, v kolikor mu bo dovojevalo budgetarno vprašanje vso svojo pomoč. (Izvedeli smo na najmerodajnejšem mestu, da je predlog za imenovanje nekaterih teh uradnikov že v Beogradu.) Ker je bila vloga poslana sočasno tudi osrednji vladi in načelnikom klubov slovenskih političnih strank, ni dvoma, da bo rešena ugodno.

Druga vloga, ki smo jo predložili delegaciji, stremi za tem, da se pripusti davčne praktikante k strokovnemu izpitu pred potekom enoletne prakse.

Odlok bivšega finančnega ravnateljstva v Ljubljani z dne 21. oktobra 1875. št. 9855, predpisuje namreč glasom naredbe bivšega finančnega ministarstva z dne 15. junija 1874. št. 16262 (naredbenik fin. min. št. 23 ex 1874), da se davčni praktikantje za doseg uradnega čina pred dovršitvijo enoletne vežbeniške dobe ne smejo pripuščati k strokovnemu izpitu. Ta naredba pa se ne razteza na certifikatiste, ki morajo položiti izpit iz obsežne davčne stroke najkasneje tekom 6 mesecev.

Tudi tej zahtevi je bil delegat naklonjen in je obljubil ugodno rešitev, ki pa društvu še ni došla.

Naravna posledica zahteve za uvrstitev davčnih uradnikov v skupino maturantov je, da je odbor z nadaljno vlogo zahteval, da se vzhodno sprejemajo v davčno službo le maturantje in tudi ne več certifikatisti.

Seveda je bila tudi ta zahteva z oziranjem na stališče gospoda delegata glede uvrstitve davčnih uradnikov — brezplodna.

Eno zavest imamo in ta je, da je davčno uradništvo enakovredno z onim računsko stroke, za koje je že normirana srednja šola z maturo.

Poleg te zavesti pa nas bodri dejstvo, da Hrvatska s Slavonijo in Ercegovino v ujedinjeni državi in pri splošnem izenačenju službenih prejemkov, ki bodo zvezani tudi s splošnim izenačenjem pravic i n dolžnosti, glede davčnega uradništva ne bo tvorila izjemnega teritorija.

In s to zavestjo se bomo borili dalje do zmage, ki ni daleč. Na slovenskem davčnem uradništvu, ki ne zahteva nikakšnega favoriziranja, pa je, da si s poštenostjo in marljivostjo ohrani dobro ime, z razumevanjem svoje naloge in s strokovnim znanjem pa pribori pri drugih tovariših finančne uprave ugled, ki ga dozdaj ni uživalo. Na ta način postanemo prijatelji in iskreni tovariši tudi onim, ki nas danes motrijo še od zgoraj navzdol.

Diogenes:

Mi u Sarajevu.

12. oktobra o. g. zazvana je na poziv predsjednika Centralnog Saveza izvanredna skupština činovničkog društva u Sarajevu, da protestuje proti nerazumjevanju naših zahtjeva sa strane odlučujućih faktora. Skupštinu je otvorio predsjednik Pajtoni i osvrnuo se u glavnim crtama na pregovore, koji su se u mjesecu septembru vodili u Zagrebu u svrhu stvaranja Centralnog Saveza javnih namještenika. Pročitao je prisutnima resoluciju, što je bila poslana ministarstvima i obrazložio, zašto se resolucija ograničila samo na nekoliko tačaka. Iza toga saopćio je, da centralna vlada ne misli udovoljiti zahtjevu glede jednokratne potpore. Koraci, koji su dosad poduzeti od centralne vlade, tako su maleni, da od njih nijesmo imali nikakve koristi, a što je najglavnije, gotovo ništa nije učinjeno, da se stane na put lihvarstva i kapitalizmu, šta više, cijene životnih namirnica rastu do nedogledne visine. Zbog toga, što dosad nije u tom pravcu poduzet nikakav postupak, tužimo — javno vladu.

Činovnici su onaj elemenat, koji je pozvan, da čuva državu. I mi to hoćemo čuvati. Ali uz čuvanje države tražimo, da se pribavi intelektualnom radu dolično mjesto, a ne da činovništvo u prihodima bude izjednačeno — hamalima. Posljedica je toga, da činovništvo biva i mora da bude pristupačno podmičivanju, a posljedica je opet toga propast same države. Samo iz toga razloga tražimo, da se našim zahtjevima udovolji.

Mi ćemo se organizirati takodjer kod budućih izbora i svoj glas dati samo onome, tko se obveže, da će u prvom redu zastupati naše interese, a u drugom imati za geslo: poštenje i domovinu.

Na poziv predsjednika skupština jednoglasno odobrava pristup Činovničkog Društva za B. i H. Centralnom Savezu, izjavljuje povjerenje Centralnom Savezu i odobrava sve korake, koji su u daljnjoj borbi poduzme. Kolega Vlaho predlaže, da se skupština brzojavno obrati na regenta i na parlament.

Predsjednik to smatra suvišnim, jer je već i odbor Saveza zaključio, ne bude li udovoljeno našoj predstavi, da će poći deputacija regentu.

Ispred općinskih činovnika grada Sarajeva, koji se nalaze u isto tako teškoj borbi kao i državni činovnici, pozdravlja skupštinu g. Mačković i izjavljuje, da su oni s nama podpuno solidarni, da pristaju na sve korake, koje mi učinimo u borbi za poboljšanje činovniških prilika.

Nato se ponovno javlja za riječ g. Vlaho i saopćuje skupštini, da je saznao, da se memorandum, što ga je Činovničko društvo predalo zemaljski vladji, izgubio, što nije čudo, jer takove su pojave dandanas na dnevnom redu: u samom ministarstvu financija izgubljeno je preko tisuću akata.

Skupština prima tu vijest s ogorčenjem na znanje i zaključuje, da se memorandum još jedanput preda zemaljskoj vladi.

Kolega Mihajlović tuži se, da pojedini činovnici ne postupaju s narodom, kako bi trebali.

Ispred Saveza željezničara — a uz odobravanje skupštine — uzima riječ privatni činovnik g. Čurić. Poziva prisutne, neka se udruže na klasnoj osnovici, jer samo spomoću takve organizacije popraviće svoj položaj, te neka stupe u što tješnju vezu sa ostalim radničkim organizacijama, jer samo na taj način polučice svoj cilj.

Na svršetku ove impozantne skupštine, koja je svojim ozbiljnim i odlučnim držanjem manifestirala ogorčenje zbog neshvaćanja naših najvitalnijih pitanja od strane ministarstva, predsjednik sa žalosću konstatira, da se šefovi ureda nijesu odazvali pozivu na ovu skupštinu.

Ovdje htio bi još spomenuti, da je to zadnja skupština Činovničkog društva u Sarajevu. Za mjesec dana sastaje se prvi put Savez strukovnih organizacija javnih namještenika za B. i H., da udari temelj novom — a nadajmo se — i uspješnom radu.

K-st. (Granica, dne 20. oktobra 1919.)

Sumljivi znaki.

Vsi poštene jugoslovenski časopisi so že opetovano ožigosali tiste nepojmljive mahinacije z imenovanji in nečuvno zastavljanje uradnikov, ki niso slučajno srbskega plemena. Obenem so grajali tisto nezaupanje, ki ni nikjer utemeljeno, najmanj pa nam uradnikom slovenskega narečja, katerih marljivost, uporabnost in eplošna izvežbanost je splošno — tudi v naši centrali Beogradu — dobro znana.

Zdi se, da teh dobrih lastnosti v Beogradu v praksi kljub zatrdilu nočejo pripoznati. Kot vzgled navajam carinsko stroko, katera je že tako strogo centralizirana kakor ni bila niti v bivši Avstriji. Carinsko stroko smatrajo bratje Srbi za nekako srbsko domeno, kakor so jo v rajski Avstriji smatrali za svojo — Nemci. Na tem polju so znali Nemci in renegati svoj beneficiji izrabljati v raznarodovalne svrhe na škodo pripadnikov slovenskih narodnosti. Pri oddaji mest se ni oziralo na zmožnosti, nač na je bila največja znanost in priporočilo, da je bil dotičnik dober in navdušen Nемец ali renevat.

Pa tudi v naši komaj osvobodeni domovini se hočejo polagoma uveljaviti precej podobna načela. Tudi tu se je pričelo pri carinski stroki kmalu po uvedbi carinskega zakona, tarifa in postopka bivše

kraljevine Srbije se je pričelo z zapostavljenjem in neupoštevanjem domačega in po službenih letih starejšega slov. uradništva. — Kljub našim ugovorom in kljub obljubam centralnih organov se razmere do danes niso preobrnila na bolje, da, še poslabšale so se.

Ni dovolj, da se zapostavljajo slovenski uradniki pri oddaji mest, ni dovolj, da pri napredovanju ne pridejo v poštev kljub razpisom službenih mest, mnogim prošnjam petentov sloven. narečja se do sedaj še ni ugodilo. Z vzprejemom se navzlic velikanskemu pomanjkanju še vedno odlašajo. Dočim se novovzprejeti uradniki car. stroke, pripadajoči srbskemu narečju, takoj imenujejo uradnikom in dobivajo činu odgovarjajočo plačo, se z vzprejemom slov. naraščaja ne le odlašajo, ampak so že preje po fin. deželni oblasti sprejeti sloven. začetniki z večinoma višjimi študijami in že dalj časa trajajoči službi še vedno — pripravniki. Kako jih dvojna mera vzpodbuja k veselju do dela, marljivosti in študiju tako obširne tvarine, leži na dlani. Kdo naših Slovencev se bo pri tako nadepolnih razmerah še javil v za narodno gospodarstvo prevažno carinsko stroko!

Pri centralni upravi, zvanj »Generalna direkcija carin«, ni niti enega Slovenca, niti ni enega naših strokovnjakov, kjer se rešujejo za Slovence poleg osebnih vprašanj tudi važne trgovske in narodno-gospodarske zadeve. Vse se godi — brez nas.

Marsikdo bo nehote vprašal, kako je mogoče, da ravno v carinski stroki nimamo nikakega domačega naraščaja, da si razpolagamo z najvišjem odstotkom inteligence! V odgovor naj mu bo sledeče pojasnilo: Omenili smo, da je bila v bivši Avstriji ta stroka le domena Nemcev in renegatov. Prav malo Slovencev je vstopilo v to branžo, kjer so dosegli kot zvesti sinovi svojega naroda edinole — podrejena mesta. Med vojno se novih moči — vsaj Slovencev — ni sprejemalo.

Prišel je preobrat. V vseh strokah se je skrbelo za naraščaj, se zasedla in popolnila vakantna mesta, le za carinsko stroko ni bilo pri pokrajinskih oblasnjah nikakega pravega umevanja. Ni se ji pripisovalo potrebne važnosti, ki jo ima ta stroka že sedaj in ki bo z uvedbo normalnih prometov še naraščala. Imamo nove — četudi — začasne drž. meje, toda za carinsko poslovanje ni niti dovolj izvežbane uradništva, niti odgovarjajoče število domačega naraščaja na razpolago, ker se pač zanj ni skrbelo. Nezasodno število finančne straže za vršitev obmejne službe ne more biti kos vedno bolj se razširjajočemu tihotapstvu.

Po dolgem odlašanju — ko je že voda tekla v grlo — so se gospodje pri finančni upravi menda meseca marca t. l. vendar ojunačili ter razpisali več mest vežbenikov. Kroži govoric, da se je za razpisana mesta oglasilo večje število slovenskih prosilcev. Toda mudilo se gospodom še ni — vsaj z vpoklicem se je iz neumevnih razlogov odlašalo. Na službovanje je bilo pozvanih le malo število prosilcev, večina pa si je polagoma poiskala drugih mest. Najbrže zaradi brezkončnega odlašanja. Deželne oblasti so mirno čakale povelja iz Beograda, kakor nekdanj z Dunaja — in Beograd nam je res sam imenoval carinske uradnike. — a svoje.

In tako imamo sedaj v Sloveniji — srbske uradnike in srbsko uradovanje. Bog ne daj, da bi mi temu zabavljali! Le

konstatirati smo hoteli to ter pripomniti, da bi lahko imeli — slovenske uradnike in slovensko uradovanje, ako bi naše deželne oblasti ne bile tako trdovratno sedele na aktih, ki zanimajo ves slovenski narod. Pomagale so te oblasti ustvarjati dejstvo, da je carinstvo na Slovenskem postalo — srbska domena. Vsled nerazumevanja ali pa brezbrčnosti dež. oblasti so vzeli organizacijo v roke v Beogradu. V kakem smislu hočejo svoje težnje uveljavljati, kaže dovolj dosedanja praksa, ki nikakor ni in nikdar ne more služiti v pospeševanje in okrepitje volj potrebnega narodnega edinstva. Zakasnjeno sicer se ni zamujeno. Dolžnost naših pokrajinskih oblasti, naših javnih korporacij, naših poslancev in ministrov, pa tudi naše javnosti sploh je, da tem nedostatkom odpomore.

Enakopravnost za vse in povsod, to jim bodi geslo, za katerega uresničenje se morajo z vso energijo zavzeti tudi v — Beogradu.

Život današnjeg činovnika.

Činovnik ima koje vrsti dio je državnoga stroja. Neki više, neki manje je važan, a ite funkcionira li ma koji dio tog stroja, to ovaj svaki čas zapinja, rad zaostaje. U današnje vrijeme, kad je rat i preokret zermao tim strojem, lahko popušta sad ovaj, sad onaj točak, sad ovaj sad onaj vijak stroja. Sve se to dogadja ponajviše radi loše ložbe pod stroj, radi pomanjkanja ulja i dr. Tako se tuži činovnik u velikim mjestima na skupoću, a onaj u manjima isto tako. »Dva se raka na ugljenu pekla.« Onome je — veli, bolje na selu. Da, kad bi dobio što jeftiniji živež i robu. Hoće n. pr. onaj u manjem mjestu da kupi pšenicu za čitavu godinu, da si dađe bar dobro brašno samljeti, nu tamo je nedjeljni sajam, a razni izvoznici i pretrgljice pokupovaše jeftinije na velike kvantume, pa manje količine postadoše preskupe. Onaj na selu će uzeti nešto živadi radi jaja, te bar ponešto mesa, ali kupljena hrana odnijela je skoro više, no da gotovo uzme na trgu.

Nije bolje ni sa odjećem i obućem, jer krojač i postolar radije proda, odnosno radi trgovcima, inim obrtnicima i ranim milijunašima, no činovniku, koji uz lošu plaću jedva na obroke isplaćuje. Na selu — vele — dobije se iz vrta varivo. Ali za voljenje baščiluka plaća se radnik 20 kruna dnevno, te kada sve izračunaš, došlo te skupo kao na Jelačićevom trgu. Svud zlo, osim što se neki pomalo okrpaju komisijama, te mušavim doplacima, a gdje ni toga, n. pr. kod učitelja, nema, onda jao. Tako učitelj u godinama, kad ina doći u mirovinu, te koji je najviše postigao. Njegov prošle godine školovani djak može dva put toliko zaslužiti. Buduć zna i kočirati, zaslužuje i deset puta više.

Obrtnik, trgovac i seljak živi najbolje, a činovniku sad postaje još i gore, od kada mu obećaje doplatak na skupoću. Bit će gaće...! Ili: Ne crkni, marare, dok trava ne naraste...! Na račun tih doplataka počelo nas još više guliti, dopaće viču: Odakle će nakovati tolike novce za gospodu a mi pak vidimo, da su povišice »na vrbi svirala«. Mogu se, da, provući samo pojedinci, koji šuteć ostave ured, zalete se u svijet, da što vašarenjem ušćare. A je li to u korist državnome stroju, kad šarat iskoči? Je li to u korist narodu i Jrvavi? Savjesna većina to ne čini, ali zato baš ovi stradaju s obitelji. Državni moral!?

U Medijmurju — čujemo — oblasti zaplijenjeno platno i slično, te kriomčarenu robu daju činovništvu uz nisku cijenu, a bilježnik opć. je sa 7-800 kruna plaćen mjesečno. Pogledajmo u Hrvatskoj je li tako!

Da je i vojnik bolje opskrbljen od činovnika u ovoj strašnoj skupoći, ne zavidimo, jer je trpio na braniku domovine; nu nije li činovnik trpio 5 godina rata, pa trpi i danas, kada je svjetlo mira zirnulo svijet?

Onaj državni stroj, jadni činovnik, na skandal Evrope nosi predratno odijelo, a na djeci mnogih opažaju se znakovi gladi, sve u čekanju obećanih skuparinskih doplataka i i povišice plaće. Ninčić ne ima ništa, Protić se protivio, a Pribičević približa, nu ne na križ, već na čirnu zemlju — po i zemlju — u grob... Činovnik.

J. Kocmur (Maribor):

Javnost in skrivnost.

Postulat, ki so ga zasledovale od nekdanj vse organizacije državnih uslužbenecov, je bil: javnost. Zahtevali so javne razpise vseh izpraznjenih mest, javnost disciplinarnega postopanja, javnost preizkušanj in javnost kvalifikacij: zakulisnost in temotna skrivnostnost v vseh vprašanih državnih uslužbenecov naj bi napravila pot — javnosti, javnemu presojanju in javnemu — obsojanju. Zločinec se boji javnosti, ker manipulira na skrivnem in v temi. Ne tako uradnik: on si le želi javnosti, ker dobro ve, da se na tihem in v tajstvenosti zgodi marsikaj, kar njegovim pravim koristim ne le ni po godu, temveč je vseč le nekaterim — koristilcem.

Čim bolj si organiziran državni uslužbenec želi javnosti, tembolj so tej sovražni razni elementi, ki ne prenašajo stroge kritike javnosti ter jo kaj radi pahnejo na stran, da le porinejo na površje kacega svojega oprodo, ki pride potemtakem na toplo in solčno mesto, ne po lastni zaslugi in pridnosti, temveč po prizadevanju skrivnostno-temnih elementov. Ti elementi imajo slučajno v rokah škarje in platno ter odreja po svojem enostranskem preudarku boljši kos le onim svojim ljubljencem, dočim metodično in načelno odreka iste blagodatni onim, ki so jim slučajno neznan in tuji, in naj si bodo ti tuji žentji, najbolje kvalificirani in porabljeni.

Ustanovili smo si našo blagoslovljeno Jugoslavijo, obstoječo iz treh plemen ali enega samega naroda. Odrekli se menda še nismo svojem slovenskemu pokolenju, ako smo se prostovoljno in iz lastnih nagibov priznali za Jugoslavo ter se podvrgli novemu režimu, ne da bi pri tem nameravali odreči se vsem svojim plemenskim posebnostim in lastnostim. V Jugoslaviji smo vzrli ideal naših želj in stremljenj. Zaupali smo v poštenost in pravico ljube naših narodnih vodnikov, ki naj bi nam vsaj naše najsrčneje želje izpolnili ter nam delili pravice in dolžnosti tako, kakor se delé v moderni in demokratični državi. Sramežljivo in boječ smo zahtevali v prejšnjih listih omenjali krivic, ki se učinjajo našem uradništvu tam doli iz Beograda, ker smo upali, da gospodje sami uvidijo, da pot, ki so jo udarili, ne vodi do mirnega razvoja vprašanja državnih uslužbenecov, pač na v razsulo, v korup-

Zadosti nam je konstatirati, da se v važnejša mesta oddajajo kar na tihem, brez razpisov, brez javnosti, brez hrupa, brez svedokov, — čemu pač te nepotrebne navlake v moderni in demokratični državi! — prav po boterski svojim „povlastičarjem“ — privilegirancem. Da so ti le »slučajno« srbskega plemena, temu se pravi Jugoslovan ne sme čuditi. Če se pa osmelimo zaropotati proti tacemu povlastičarstvu, ki ni nikjer upravičeno in pripoznano; tedaj gorje! — smo separatisti, razdirači, nevarni državi!

Ne, gospoda, tako ne gre: nemškega centralizma smo bili do grla siti in otresli smo se ga; nemški centralizem je pokojno Avstrijo spravil v grob: ali naj srbski centralizem posnema nemško pokveko? Zasluge naj se plačajo po vrednosti. V uradniškem vprašanju mora priti do veljave vsestranska pravičnost in enakopravnost. Skrivnostnostim v uradniškem vprašanju ni prostora; protekcijom, nepotizem, kamstvo, botrstvo, stričstvo itd. ninajo mesta pri zasedanju uradniških mest: tu velja le sposobnost, sposobnost in sposobnost — ki jo pa dokaže edinole dotičnik sam, ako je dolgo časa in uspešno zasedal in upravljal kako mesto, ne pa »odlično« kvalifikovani štreber — in če je ta tudi srbskega pokolenja — ki ima »slučajno« za strica, kuma itd. kacega ministra!

Dajte nam torej to, kar zahtevamo t. j. — javnost v vseh državno uslužbenstvu zadevaločih stvarih!

Stj. Korade, ravn. učitelj (Zagreb):

Današnje naše socijalno zlo.

Motto: Svaki svoje teše, pa drugoga kreše.

Zlo je danas kod nas, ne podnašaju se staleži. Promotrimo ova tri! Seljak više na »gosp.« činovnika i radnika (tvorničkoga), činovnik više na seljaka i radnika, radnik više na činovnika i seljaka — nijedan nije zadovoljan.

Seljak veli, lahko je činovniku. On bere svoju stalnu plaću, radi par sati na dan, lijepo se šeće i čita novine, traži uvijek veću plaću — nikad mu nije dosta itd. — Radnik pak radi 8 sati na dan, kad mu padne na pamet još k tomu štrajkuje, traži veliku plaću itd. — Seljaku je najgore. Sve, što on treba da kupi, skupo je, a što ima za prodati, jeftino je. Velike poreze plaća, radi kao rob cijeli dan, a sve za druge itd.

Činovnik veli, najbolje je seljaku. On ima svoj grunt i kuću i u kući svega. Slobodan je čovjek. Ne napreže se u poslu, jer, ako je razuman gospodar, njegova marva i strojevi rade, a on sam upravlja. To je najbolje i najdravije zvanje itd. — Radnik pak je slobodan čovjek, ima veliku plaću, posao mu biva sve lakši, čim su strojevi savršeniji itd. — Činovniku je najgore. On nema ni grunta, ni kuće. S plaćom ne može da izlazi, dok aktivno služi, a kad podje u mirovinu, onda još gore. Vršiti najteži i najodgovorniji posao. Koliki je trud, briga i trošak za visoko školovanje itd.

Radnik veli, lahko je činovnicima i seljacima. Činovnik ima svoj stalni dohodak, zanj se većinom država brine i održava njega i njegovu porodnicu do smrti. — Seljak pak ima svoj grunt i kuću, pa

može, ako dobro gospodari, lijepo živjeti itd. Radniku je najgore. On nema svoga krova, niti stalnoga kruha. Vršiti i najteže i najgadnije i najopasnije poslove itd.

I tako svi jedan na drugoga, ali to ni ne pomaže, već odmaže. To mogu da čine samo neodgovorni pojedinci. Kad ti pojedinci budu disciplinovani članovi svoga staleškog udruženja, tada se to ne će moći događati. Svaki će od navedenih udruženih staleža pokazati svoju čitavu vrijednost i smjesta će jedan pred drugim polučiti svoj ugled i potpomaganje, jer će se odmah spoznati, da jedan bez drugoga ne može uspješno raditi. Tada će prestati napadanje neodgovornih pojedinaca, a seljaci, činovnici i radnički stalež upoznat će, da su jedan za drugoga i da moraju jedan s drugim pošteno da žive i rade, ne izrabljujući jedan drugoga.

J. Savski (Ljubljana):

Ali to mogoče?

Naša stanovska organizacija je dobila po preteku celih 10 mesecev od tukašnje deželne vlade na duceate št odposlanih spomenc. prošeni t. dr. prvi odzovor — bolje rečeno ukor —, katerega naj Vam, dragi kolegi, dobesedno priobčimo.

Glas se sledeče:

Predstoiništvo

društva državnih SHS, redarstvo-varnostnih organov policijskih uradnikov in pisarniških pomožnih sil za Slovenijo s sedežem v Ljubliani.

Odbor tega društva se je v smisla sklepa odborove seje obrnil s prošnio na državno obrtno oblast za polasnilo, ozir. rzsodbo, če se kr. redarstvo-varnostna straža v Ljubliani more smatrati za poštjetje oziroma zbor, pri katerem bi se lahko po naredbi narodne vlade v Ljubliani št. 248. Uradni list z dne 8. I. 1919. upeljal 8 oziroma 12-urni službeni čas.

Vsled razpisa deželne vlade, poverjeništvu za notranje zadeve z dne 2. IX. 1919. št. 8133/br. se društvenemu odboru izraža graio, da se ni društvo v predmetu obrnilo potom policijskega ravnateljstva na poverjeništvu za notranje zadeve.

Vodja policijskega ravnateljstva:

Dr. Gustin, m. n.

Tovariši, sodite sami ta vladni donis ter ne očitaite nedelavnosti društvenemu odboru, ki se vedno trudi, da čimprele izboljša naše stališče. Vprašamo samo, ali se more v demokratični državi od društva zahtevati takozvani avstrijski »Dienstweg«? No, pa saj kaj jednakega še v absolutistični Avstriji niso zantevali.

Dobro vemo, da je naša organizacija nekaterim gospodom pri vladi trin v peti in to zato, ker jih trajo in vedno prošimo in prošimo, a samo to, kar nam po zakonih pripada. Ali ni znano poverjeništvu za notranje zadeve, da le še edino varnostna straža opravila naporno, težko in nevarno službo 24 ur nepretrgoma?

Povenio odkritosrčno, da nas je že izkušnja izučila, da vloge, vposlane službenim potom na pristojne oblasti, zastalajo v predalih in čakalo že dolge mesece rešitve, dočim se obratno anonimna pisma in pritožbe proti straži vpoštvaljo in hitro rešujejo. Ker pri deželni vladi še niso čitali in rešili naše že večkrat im odposlane društvene spomencice, smo naprosili kr. državno obrtno oblast za rzsodbo. Druge poti ni. Da pri poverje

ništvu niso na iasnem, da društva niso vezana na noben »Dienstweg«, le obžalovati.

Poverništvo našem društvu še sploh nikoli ni odgovorilo na kako našo vlogo! Ali ni to zanimivo? V bivši Avstriji so bili birokrati vsaj toliko obzirni, da so na vloge vsaj po preteku par mesecev odgovorili. Danes, v demokratični državi, pa tega ni. Vse kaže, da posebno pri poverništvu za notranje zadeve še zelo diši po birokraciji in pa po Šušteršičevem absolutizmu.

Čuje se, da grozē društvu z militarizacijo varnostnih organov! Ali morate se, če mislite, da bo zavedno in demokratično prebivalstvo mesta Ljubljane to dopustilo. Do tega ne bo nikdar prišlo in kospodje nai se takih misli kar hitro otresejo, kajti z grožnjami se naših članov ne oplasi, še manj pa se omate stališče naše organizacije.

Takega postopanja proti naši organizaciji ne obsolajo samo varnostna straža, nego tudi vse državno uslužbenstvo, ker tu se je pokazal terorizem znova v isti barvi, ki jo je poznala le umrla Avstrija.

Pozivljamo poslednjič poverništvo notranjih zadev, naj graiano vlogo čimpreje ugodno reši in odgovori. Jednaka vloga oz. spomenica le bila tudi ministru za notranje zadeve v Beogradu predložena po društveni deputaciji. Na to posebno opozarjamo gg. poslance narodnega predstavništva.

Dalje! V Sloveniji oz. Mariboru in Celiu le umrlo že pet redarjev; eden teh še bil celo po aretiranjem nevarnom zločinu ustreljen. Redbine teh redarjev še do danes nismo nakazane pokopine. Kje leži krivda? — Tudi se niso izročili varnostnim organom v Mariboru, Celiu, Radgoni, i. dr. dosedaj nikakoli delovati, kar ima za posledico, da ne prejemaio ti organi svojih, že davno zasluženi starostnih doklad in drugih zaostalih vrstočin. Nekateri varnostni organi tudi še niso prečeli novih dračinskih doklad, že hilita meseca določenih! Proti takim vnebovitočim krivicam bo društvo odločno nadaljevalo boj, od katerega ne bo preje odnehalo, da se prošnje, zahteve in krivice do ničice izpolnijo.

O pokretu reorganizacije gruntovničke struke.

Godinama se gruntovno činovništvo bori i nateže sa mjerodavnim faktorima, kako da poboljša svoj položaj koji sa materijalne toli sa moralne i socijalne strane. Do danas mu nije uspelo postići žudjeni cilj, ali ga je dovelo do vrhunca, izgleda, da će to pitanje biti riješeno bilo povoljno ili nepovoljno.

Organizaciona uprava staleža gruntovnih činovnika u Zagrebu predložila je kr. zemaljskoj vladi u Zagrebu rezoluciju, da se gruntovni uredi reorganiziraju tako, da se u gruntovničku praksu primaju kandidati sa spremom potpune srednje škole, t. j. sa maturom.

Tu rezoluciju poslala je vlada svim sudbenim stolovima na mišljenje. Kako su pojedini sudbeni stolovi izvijestili banski stol, neznam, ali je značajno, kako je to kr. sudbeni stol u M. shvatio i svoje mišljenje u tom pravcu podneo. Evo tog mišljenja doslovno:

Veslavani kr. banski stole! Pozivno na veleštovani nalog od 16. jula 1919. broj 10.276. glede rezolucije društva grun-

tovnih činovnika od 5. aprila 1919. daje ovaj sud slijedeće „Mišljenje“.

Po cijelini ove rezolucije vidi se, da je u jednom dijelu iste izložen nacrt glede konačnog i temeljitog uređenja materijalnog i moralnog stanja gruntovničkog stališa, a u drugom dijelu se govori o tom, da se gruntovni uredi organizuju tako, da budu posve samostalni. Za uređenje materijalnog stanja gruntovničkog osoblja predlaže se u toj rezoluciji, da se uredi sadašnji status, a glede reorganizacije grunt. ureda predlaže se, da se u gruntovničku praksu primaju kandidati sa potpunom srednjom školom, koji bi nakon položenog ispita bili imenovani gruntovničarom u X. činovnom razredu i da grunt. uredi budu sasvim samostalni i od suda neodvisni, a na čelu ureda da bude gruntovničar.

1. Što se tiče materijalnog stanja gruntovničkog osoblja, ovaj sud je mišljenja, da bi trebalo, da se njihova beriva (plaća, mirovina, stanarina i dodatci) urede tako, da budu primjerena današnjim cijenama, da oni i njihova porodica nebudu izvrgnuti bijedi i nevolji, nego da budu materijalno obezbijedjeni, da se mogu posvetiti svom zvanju.

2. Što se tiče prednaobrazbe za primanje u gruntovničku praksu, ovaj sud je toga mišljenja, da se kao kandidati za gruntovničku službu primaju osobe sa četiri razreda srednje škole kao i dosada, jer gruntovničari svoje znanje stiču praksom, a time, što bi kandidati imali osam razreda i maturu, nebi svoj stručni posao stekli veću prednaobrazbu. (1 1)

3. Što se tiče reorganizacije gruntovnih ureda, da budu samostalni i od suda neodvisni, ovaj sud je tog mišljenja, da bi se moglo provesti samo onda, kad bi na čelo ureda došao pravnički naobražen kvalifikovan sudac, jer se za riješavanje gruntovnih molbi traži i pravnička naobrazba, koje gruntovničko osoblje nema. Pošto sa stanjem gruntovničkog osoblja slabo stojimo, a sa sudačkim još slabije, i pošto će oskudica u činovništvu nastati još veća, jer se u ratu vidjelo, da je svaki stališ bolje prošao od činovničkog a naročito od sudačkog staleža, to ovaj sud smatra predlog glede reorganizacije gruntovnih ureda, da postanu samostalni, kao nesavremen i nedopustiv, jer se uređivanje u gruntovnim stvarima ne može prepustiti juridički nekvalifikovanim osobama.

Osvrćuć se na taj izvještaj ili bolje rekuć mišljenje, neznamo kako se može sa tolikom manjkavošću i bez najmanje informacije o gruntovnoj grani našeg sudstva izaći pred forum onih faktora, koji su još pre kratkog vremena u samom saboru najodlučnije naglašivali potrebu ne samo poboljšanja materijalnog stanja gruntovnih činovnika, već i potrebu same reorganizacije cijelog stališa. Tom prigodom je rečeno (Vidi stenografski zapisnik LXXI. sa, borske sjednice i broj 77 Narodnih Novina od 6. aprila 1910) da je to jedna najzaslužnija državna institucija, da se od nje vrlo mnogo traži na praktičnom i na teoretskom polju, a da je za sve to vrlo slabo ili nikako nagrađena. Strog teoretski ispit pred kr. banskim stolom dokazuje, da je usavršeni gruntovničar specijalista u gruntovnoj struci, pogledom na opsežno poznavanje svih zakona i naredaba, koji se odnose na gruntovnicu. (To je u saboru

priznato u sjednici od 25. lipnja 1914. kod obrazloženja zakona Sbornik kom. XV. broj 54.)

Pa kad je to svakome poznato, nerazumljivo je onda, da je kr. sudbeni stol u M. mogao donieti gornje mišljenje. Nerazumljivo je, kako se mogu urediti beriva gruntovnih činovnika po gornjem mišljenju, kad se beriva svih činovnika rangiraju prema njihovoj školskoj spremi. Nedati im višu školsku naobrazbu, a urediti im beriva bolje, neg h danas imaju, — prosto je nemoguće, a protivi se i samom razumu.

Kad se dakle gornjim mišljenjem zagarvara potreba poboljšanja materijalnog stanja gruntovničkog činovništva, zašto se onda protivno tome opravdava nepotrebnost školske spreme? Zašto su škole? Kojoj instituciji, bolje rekuć kome danas nije potrebna viša školska naobrazba? Svakom čovjeku, kad usčita gornje mišljenje pa vidi, da za gruntovno činovništvo ne treba viša školska sprema, kad tu spremu zahtjevaju sami članovi te institucije, da kompetentne vlasti uskraćuju i nedozvoljavaju, da se ta državna uredba bolje izobrazu i uredi prema naprednijem duhu vremena, — onda tom čovjekom mora mozak stati i čuditi se, da u opće postoje ljudi tako natražnjačkih misli.

Neka se baci pogled u Češku, Moravu, Šlezku i druge napredne zemlje, naći ćemo skoro u svakoj seljačkoj (ratarskoj) kući običnog ratara sa potpuno svršenom srednjom školom (maturom). Njemu kao ratara za cijelo nije potrebna matura, ali on ju ima, jer je osvjedočen, da je tim postao čovjekom jače inteligencije poduzetnijeg duha, razvijenijeg uma i šireg pogleda.

Pitamo, dali je potrebna srednješkolska sprema za činovnike kod poreznog ureda ili za činovnike kod pošte i brzotava, ili, kako je to zavedeno u Ugarskoj, za općinske bilježnike? Pa ako ćemo ići još i dalje, zar je potrebna akademska naobrazba za činovnike upravne struke? Nije! Za to nije, jer se njihovo strukovno znanje stiče praksom. A tko je izašao iz škole usavršen za ma kakovu državnu službu?

Dosljedno mišljenju sudbenog stola u M. ne bi trebala osim sudačke struke ni jedna državna institucija višu školsku spremu, jer se znanje stiče praksom. Lijep pojam! Usporedimo li strukovni djelokrug činovništva na pošti pa i onog kod poreznog ureda sa činovništvom gruntovnice, tad ćemo videti, da je školska sprema za ove potonje kud i kamo potrebna nego za one prve, a to dokazuje baš ta okolnost, što gruntovna struka stoji u najtješnjoj vezi sa jurističkim znanjem, što kod onih nit je ima, nit je potrebna.

Mimolazeć sve gore ocrtano, valja još dodati, da je upravo nepojmljivo, da kad članovi jedne države traže, da se neka državna institucija podigne na viši stepen naobrazbe i usavršenja, drugi da to krati i nedopuštaju. Oni su onda neprijatelji napretka te države, pa su sa svojinu natražnjačkim idejama u stanju nanjeti državi štetu nedoglednih posljedica. Zato, sa idejama iz predpotopnog svijeta u koži!

Društvo gruntovnih činovnika.

Agitirajte za naročbo pri vseh tovariših in tovarišicah! Nobena kavarna, nobena gostilna, kamor zahajate, ne sme biti brez našega glasila. Pousod naj odmeva Naš Glas!

Josipov (Gospic):

Kako živimo u Lici.

Suviše je isticati bijedno stanje javnih namještenika, kad ga svi, — pa jamačno i oni najviši srećnici — i predobro poznavaju,

Kako smo došli u naš jadni i nesnošljivi položaj najveće bijede? Krpareći kraj s krajem, nemajući nikada raspoloživih sredstava, da izrabimo povoljne konjunktore na tržištu, padali smo s grane na granu dublje i dublje u bezdan, iz kojega će nas rijetka koja sila i u dogledno vrijeme izvući.

U početku prevrata — kroz neko vrijeme — cijene su svendilj padale. No ubrzo nastaje preokret, i bezbroj preko potrebnih namirica postigoše upravo bajloslovne cijene prema onima, koje plaćamo i u najkritičnije doba najčišće ratne borbe. Stoga mirno možemo ustvrditi, da danas živimo u više eego stostruko jadijem i težem položaju od pred godinu dana. Gotovine već odavno nemamo — ako smo uopće kada s njom raspolagali — vjersije nemamo, od usta si ne možemo ništa otkinuti. Okut dakle da nabavimo ono, što nam je najnežnije potrebno, da svoju i svojih milih golotinju bar donekle pred javnošću sakrijemo? Neka nitko ne misli, da i mi ne bi znali biti dobri gospodari, samo kad bi imali sa čim gospodariti. Gdje nema ništa, ne da se uopće gospodariti! Pružala nam se ovdje prilika, da kupujemo platno metar po K 9—12, kukuruz kilogram po K 1.40, pšenice kvartu (40 litara) pače po K 52.—, drva hvat po K 190—200.— itd. Danas je cijena platnu K 16—25.— po metru, kukuruza K 2.50 po kilogramu, pšenice K 90.— po kvartu, a drva najmanje K 220.— po hvatu, sve to daleko lošije kakvoće. A cijene? One rastu, rastu svakog dana, svakog sata. Tko će naknaditi štetu, što je trpimo otuda, što nam svaka pomoć prekasno stigne? Za nas u Lici životno je pitanje, da se hranom, ogrjevom, obućom i odijelom oskrbimo prije prvog snijega, jer kad ovaj počinje zrakom lepršati, prekasno je. U tili čas sve pokrije snijeg, pa i istim je pticama jedva moguće prokročiti si put kroz studen bure, bregove snijega i toware leda i na najmanju pače udaljenost. Mogu li si gospoda kod zelenih stolova u toplim vladim polačama otprilike samo i predstaviti, kako je nama raji gorštaka — činovnika pri duši posred zimne bure, u ledenim poljanama Velebitskih visoravni i gudura u gladu, mraku i zimi?

Nedavno je u javnosti raspravljeno, koliko neprilika otuda, što u naše vlade nema ljudi za provedbu jedne posve nezamršene naredbe: a na nama je sada red, da upitamo mjerodavne: zašto bivaju srećni nastavnici uredskih prostorija vladinih palača i po dva puta u jednoj godini promicani, nesamo u plaćevnim stepenima, već i u činovnim razredima, preterirajući toliko svojih drugova, kad nisu u stanju po najiscrpljivijim podacima glavara pojedinih ureda ispuniti za to spremljene tiskanice? Nagradjuje li se njihova sposobnost ili brzina rada, ili možda jadi, što ih nemarom svojih uzrokuju svojim drugovima?!

Oktobra 1919.

Vpokoјenci orožniki.

Ker se člen naredbe z dne 28. jurtija 1919 glede podelitve draginjske doklade toimači različno in ne pove odločno, katerim državn. vpokoјencem se naj nakaže draginjska doklada, je odbor društva orožniških vpokoјencev SHS. za Slovensko ozemlje v Ljubljani v svoji seji dne 14. septembra 1919 v imenu svojih članov soglasno sklenil, deželno vlado prositi, naj sporazumno z ministrstvom v Beogradu potrebno ukrene, da se vsem orožniškim vpokoјencem na sloveskem ozemlju brez ozira na njih starost in postranski zaslužek nakaže draginjska doklada. Svoj sklep podpira s sledečimi razlogi:

Vsi orožniški vpokoјenci na sloveskem ozemlju so vsled dolgotraje vojne in neznosne dravinje vsakdanjih potrebščin tako ubožali, da si ne vedo več pomagati ter se nahajajo v največji bedi.

Vsi orožniški vpokoјenci so svoja mlada in najboljša leta žrtvovali državi in so bili vsled neozdravljivih telesnih hib in boleznj, ki so si jih nakopali v tej mukopolni in odgovorni orožniški službi, z majhno pokojnino mesečno od 36 do 150 kron vpokoјeni. To je bilo že v miremu času jako malo in je komaj zadostovalo za najnujnejše potrebščine.

Če se je enemu ali drugemu posrečilo dobiti kako malo postransko službo, je to le izjema in je pripisovati najčešče le protekciji ali sreči; kdor pa nima sreče ali protekcije, sploh nobene službe dobiti ne more.

Če ima orožniški vpokoјenec kako službo, se pa vsakemu predbaciva: »Saj imate pokojnino! Vam ne morem toliko plačati, kakor pa takemu, ki nima nobene pokojnine.«

Tudi nimajo orožniški vpokoјenci strokovne izobrazbe in se morajo radi tega zadovoljiti le z majhno mesečno plačo od 60 do 200 K. Kako naj živi ubogi orožniški vpokoјenec pri sedanji veliki draginji z mesečno pokojnino od 36 do 150 K brez draginjske doklade z ženo in številnimi otroci, če bi ne imel malega postranskega zaslužka, s plačo borih 60 do 200 K mesečno? Kako naj si kupi orožniški vpokoјenec zase in za svojo družino pri tej grozni draginji potrebno obleko, ko stane ena navadna moška ali ženska obleka, ki je pred vojno stala 40 do 80 K, sedaj kar po 700 do 1400 K, čevlji od 300 do 500 K, ena srajca do 90 K, klobuk 140 K, 100 kg premoga 23 K, 1 meter drv 100 K itd.?

Jugoslavija je demokratična država in mora biti kot taka tudi vsem državljanom enako pravična in naklonjena. Zato je dolžna draginjsko doklado vsem orožniškim vpokoјencem brez ozira na njih starost in postranski zaslužek demokratično podeliti. S to podelitvijo si pridobi vlada vedno zalivalo in zadovoljnost orožništva

Naš Glas je strogo stanovski list in se bo zavzemal za koristi vseh javnih nastavljenecv!

S-nič (Ljubljana):

Repatriiranci.

Po razsulu gnile prejšnje države smo z navdušenjem hiteli na delo, da postavimo lastno državo, na koje narod smo tako dolgo čakali in za koje obstoi smo bili že v naprei pripravljani. žrtvovati se do duševne in fizične skrajne meje. Delali smo tiho, s požrtvovanjem in veseljem, saj se je šlo za lastno novo, toli ljubljeno domovino.

Zanemarjali smo pa vsled dela sami sebe in svoje družinske dolžnosti. Posebno prizadeti so vsled tega repatriiranci. Sai ni bilo časa, da bi letal repatriiranec neprestano okoli, da bi si ustanovil najprimitivnejši pogoj družinskega življenja — lastno ognjišče.

Nekateri smo prišli sem z družinami in bivamo po vagonih. Drugi smo prišli iz okupiranega ozemlja ali naravnost iz vojske že lani novembra, ne da bi bili sploh doma. V svesti si dela, ki je potrebno za našo domovino, smo se stajali takratni narodni vladi na razpolago; to je bila tudi naša sveta dolžnost, ki smo se ji radevolje podvrgli. Upali smo seveda, da bo ločitve od družine kmalu konec. Sai je vojske konec in petletne ločitve že več kakor dovolj. A že je preteklo leto in še smo ločeni.

Pisec teh vrstic imam družino na Notraniskem, ki je zasedeno po Italijanih. Stanovanje sem iskal zaman. Družina nima tam nikakih dohodkov, vezana je le na moje prispevke. Plača z družinskim prispevkom pa mi ni pri vsej skromnosti zadostovala. Delati sem moral dolgo. Kai pa sedaj, ko stane lira že čez 5 K! (Danes stane lira že čez 6 K. Opomba). Ako bi še dobival družinski prispevek mesečnih 300 K in bi ga nakažoval družini, bi dobila družina mesečno 60 lir. To je komaj par lir čez stanarino. Družina si nabavi tam isto za 1 liro, kakor tu za eno krono. živi zelo skromno, a živeti vendar mora, in če nimaš, moraš dobiti, ker vzeti ne smeš. Vsakdo si lahko predstavila duševno trpljenje in obup ki se loteva prizadetega! Mesto stanovanja, mesto podpore in pomoči, so še oni očli družinski prispevki z 31. avgustom ukinjeni. Ukinite prispevke, a dajte nam stanovanja! Zaradi stanovanja kakor zaradi družinskega prispevka sem vsemogoče poskušal, a vse je bila zaman!

Prejšnja domovinska pravica nam je odvzeta, tu delamo in tu nas je treba. Šij bi drugam, a vest in zavednost državljske dolžnosti nam tega ne pripušča. Upoštevajte, merodajni činitelji naše duševne in fizične muke! Poleg gmotne bede bomo zapadli s svojim naraščanjem še v duševno. Otroci nam nosijo domov laška šolska spričevala in po laškem vzorcu končajo otroci zadnji razred šole kot analfabeti. Rešite nas in našo dečo, ki predstavlja tudi zaklad za državo! Zganite se, merodajni činitelji, in ukrenite končno tudi kai za nas, državne nastavilience, takozvane repatriirance!

Apeliramo na občinstvo, da gre prizadetim človekoljubno na roko, apeliramo na društvo državnih nameščencev, da se za stvar zavzame pri merodajnih mestih in izposluje ali stanovanja za prizadete tu ali na premeščente v kraje, kjer bodo dobili stanovanje in jim bo mogoče ravno tako služiti domovini kakor tu.

Dr. Stijepo Dežulović (Imotski):

Činovništvo i patriotizam.

U ovoj našoj državi ima svakojakih čudesa — pa i jedan novi pojam: »Činovnički patriotizam«, ili bolje da kažem »antipatriotizam«, jer nama se uopće i poriče patriotizam. Čim javnost začuje za kakav činovnički pokret ili bolje zahtjev, onda sva ona nepoznata gomila tustih ratnih milionera i zlobnih duša jednoglasno zavapi: »Raspni, raspni!« Zašto? Možda zato, što smo mi eto raspeti već pet godina na sramotnom stupu gladnih stvorova i izloženi kljuvanju nenasitnih lihvara, podrugivanju svakog, koji je ugojeniji od nas, i preziru patentiranih »patriota«. Glad je postao ruglo, ali ne za svakog, već samo za nas, jer ako se suprotiš, svak grakne: »To je iz objesti«.

Patriotizam! Eto uzvišene riječi, koja je postala frazom u ustima onih, kojima je često ponavljanje otupilo tu žicu duše.

Samo se na činovnike stavljaju zahtjevi, koji nijesu u svezi sa čuvstvom patriotizma. Nitko ne govori: »Ljubi domovinu«, već svak urla: »Ne pitaj!« Kažu oni: »Ko pita, nije patriot«. A ja kažem: »Ko ne daje, nije patriot, a tko nagovara, da se ne daje, nije pošten čovjek već zlikovac«. Jer ne davajući živjeti stvaraju se lopovi, podmitljivci i sjene od čovjeka. A nema veće nesreće po ugled države od gladnih i nepoštenih činovnika. Mi smo postali sjene u pet godina patnje, ali je naš ponos baš u tome, da još težimo za svijetlom. Mi hoćemo svijetlo, jer smo živi, jer smo ljudi, jer smo patrioti. Da i patrioti! To s ponosom kličemo svim onima, koji su na nas htjeli objesiti tablu narodnih izdajica.

A znate, u čemu je naš patriotizam? U radu! Mnogim će se činiti, da je to malo, ali ja ponavljam: u radu! Naš patriotizam nije drugo nego rad: vršenje svojih dužnosti činovničkih i čovječjih. Svaki drugi patriotizam, ako se ne očituje u radu, je pusta i glupa fraza. Tko ne radi, a pita, slobodno mu svi viknimo: »Nije patriot, raspni ga!« Ali tko radi, a pita, taj je čovjek, jer zna štovati svoje dostojanstvo. Meni se čini, da bi naše društvo željeo više kategorija onih, »koji rade, a ne pitaju«. Takva kategorija zvala se u Rimljana: »rob«, a danas bi se zvala »glupan«. Ali mi robovi nijesmo, a glupi ne ćemo da budemo, već nastojimo ostati ljudi s ponosom i shvaćanjem razumnih bića.

A napokon što mi tražimo? Ono, što nas može spasti od glada i poniženja. Glad je veliko zlo, a poniženje još gore. A mi činovnici smo i jedno i drugo okušali!

Neka svaki od onih vikača stavi ruku na srce pa će morati to priznati. Ali priznat će i još nešto. Biva, da osim glada i poniženja ima još jedno zlo, i to najgore, a to je: sebičnost, koja ne priznaje glada, te zlo srce, koje jaše na poniženju sebi sličih stvorova.

Povjereništvu za prosvjetu.

Zadnjih godina je prijašnji odio za bogoštovje i nastavu s razloga skupoće i oskudice stanova dozvoljavao roditeljima, da im se dieca mogu privatno pripravljati za učiteljsku školu. Toj pogodnosti zahvaljuju stotine roditelja mogućnost da su im dieca mogla svršiti neke tečajevе kod kuće, a ima ih dosta, koji su sve tečaje privatno svršili.

Slavna pragmatika od 27. XII. 1918. koja je pogoršano izdanje austrijske pragmatike od 1917. ne dozvoljava više privatne pripreme za učiteljske škole i sve su molbe, kako nas uvjeravali, odbijene.

Priznajemo, s pedagoških razloga je mnogo bolje, ako budući učitelji imaju kao uzore vrsne učitelje i metodičare, jer će i oni moći, oponašajući ove, a uza to motreći dobre i loše strane predavanja svojih sudrugova, polučiti što veću školsku spremu.

Ali zamislimo se malo u današnje stambene i ine prilike, pa se stavimo u položaj roditelja učiteljskih pripravnika i pripravnica.

Danas se u Zagrebu može teškom mukom dobiti stan sa opskrbinom mesečno za 600 do 1000 kruna. Razne potrebe učenika (knjige, pisači materija i drugo) može se mesečno računati na 30 kruna dok se o nabavi odijela niti ne govori. Mi izvan Zagreba ne dobijemo niti jeftine kože, ni odjeće, ni obuće, pa se pitamo kako da diecu školujemo uz darašnju plaću? Jest, zemaljski namješterici imaju razne dodatke na skupoću i povišice, koje datiraju od prosinca 1918. a pučki učitelji nemaju od svega toga upravo ništa. Kada je dakle javnim namještenicima, vanredno teško živjeti, kako će pučki učitelji izlaziti plaćom i diecu si školovati.

Pisac ovih redaka službuje 32 godine kao učitelj i dotierao je u plaći do 2200 kruna i 1000 kruna ratne potpore. Mesečno je bez odbitka (5% mirovinski fond) 266 kruna. Od toga nadplaćuje na stanarinu mesečno 46 kruna. Za školovanje dieteta šalje 600 kruna mesečno. To je vapaj, koji se do neba čuje. Kad ćemo pako povišicu dobiti uz naš birokratizam, veliko je pitanje, a i onaj se ne mogu troškovi za škole podmirivati. Roditelji i ostali članovi obitelji moraju živjeti o milosti božjoj, jer niti o milosti ljudi, hvala pragmatiki, ne smiju da žive.

Ako je srca i duše kod povjereništva prosviete, onda će se iznimno dozvoliti činovničkoj, pogotovo učiteljskoj diecu, koja su sada najveća siročad da i dalje privatno uče, dokle god se ne umanju skupoća, odnosno ne povećavaju dohodi u razmjeru sa potrebama.

I to priznajemo od svega srca, da onaj, koji je riješavao i odbijao molbe roditelja, ne zna što je to platiti, za dieće triput više, nego mu iznosi plaća, a nema dohotka. Čuditi se je, da nisu kolez činovnika, koji školuje diecu, zatvorili radi kradie i grabeža.

I. Ž.

Gospodarska zadruga „Samopomoć“ v Ljubljani.

Na inicijativo Društva državnih nameščenecv v Ljubljani je pozval 25. septembra t. l. direktor odseka za prehrano, g. dr. B. Senekovič 19 zastopnikov organizacij javnih organizacij k skupni seji na deželni vladi ter jim je predložil načrt pravil gospodarske zadruge z omejeno zavezom. Zastopniki javnih nameščenecv so izbrali takoj pripravljalni odsek, ki je pod predsestvom g. fin. viš. svetnika Fr. Bajiča načrt pravil pregledal, popravil in jih zopet predložil plenumu. Plenum je izvolil začasni zadrugni odbor, ki je imel pod predsestvom g. mag. svetnika Fr. Govekarja nalogo pripraviti vse za obč. zbor ter začeti z vpisovanjem zadrugnikov. Dne 26. okt. se je v Mestnem domu vršil mno-

gobrojno obiskani obč. zbor „Samopomoći“, ki je pravila z neznatnimi premembami odobril ter izvolil zadrugno nameštvo: predsednik mag. svet. Fr. Govekar, podpredsednik sod. pisar. ravnatelj Iv. Bizjak, I. tajnik mestni učitelj Andr. Skulj, II. tajnik poštni nadkontrolor M. Rößl, I. blagajnik vlad. račun. oficijal Mirko Soos, II. blagajnik davč. upravitelj Fr. Žagar, in nadzorstvo: predsednik davč. nadupravitelj Maks Lilleg, tajnik fin. viš. svetnik Fr. Bajič in član sod. viš. svetnik Rud. Sterle. Hkratu so bili izvoljeni njih namestniki. Načelstvo in nadzorstvo sta nato v skupnih sejah uredila „Samopomoć“, da se je moglo že s početka novembra razdeliti med zadrugnike 6 vagonov krompirja, kg po 1.10 K in se je s početka decembra začelo deliti moko. „Samopomoć“ je najela za svojo poslovalnico in skladišče vse prostore bivše železninarske trgovine na Vodnikovem trgu št. 5.

„Samopomoć“, gospodarska zadruga javnih nameščenecv, upokojenecv, vdov in sirot, r. z. z o. z., ima namen preskrbovati svoje člane z živimi, oblačilnimi in gospodarskimi potrebščinami, nakupovati in predelovati blago vsake vrste ter ga oddajati članom. Član postane lahko vsak organizirani javni nameščenec in upokojenec, dalje pa tudi vdove in nepreskrbljene sirote te vrste javnih nameščenecv, ki bivajo v Ljubljani in okolici, ki podpišejo pristopno izjavo in vplačajo pristopnino ter vsaj prvi obrok deleža. Pristopnina znaša po 6. novem. t. l. 30 K, zadrugni delež pa 100 K, ki se plača takoj ali v desetih zaporednih obrokih najmanj po 10 K vsak mesec. Član dobiva blago na izkaznico proti takojšnjemu plačilu, ob dneih in urah, ki jih določa načelstvo. Količina se določa po zalogi in številu družinskih udov.

Član „Samopomoći“ postane lahko vsak javni nameščenec, ki je član katerega strokovnega društva in ako je to društvo včlanjeno v Društvo državnih vslužbenecv. To velja tudi za upokojenecv. Vdove in sirote pa se morajo izkazati z dekreti, da so resnično vdove ali sirote javnih nameščenecv.

Pri razdeljevanju živih in drugih potrebščin upošteva „Samopomoć“ poleg člana zadrugnika kot družinske ude: ženo, nepreskrbljene otroke (torej deco, ki je nedorasla ali še brez zadostnega zaslužka) in le eno služkinjo, če jo član ima. Otroci, ki so že preskrbljeni in imajo službe, ne pridejo v poštev, nego se morajo sami organizirati ter vpisati bodisi v „Samopomoć“, bodisi v Gospodarsko zadrugo zasebnih nameščenecv. Isto velja za starše javne upokojenecv; tudi ti se morajo sami vpisati, ako hočejo biti deležni živih. Nepreskrbljene starše (brez pokojnine, brez zaslužka in brez imetka), delanezmožne brate ali sestre (brez imetka) pa se upošteva le takrat, če žive s članom v skupnem gospodarstvu. Za sirote se smatra vsakdo, ki uživa javno miloščino in je torej brez imetka. Člana, ki napove napačno število družinskih udov, se bo v smislu zadrugnih pravil izključilo. Član, ki preneha biti organiziran, ki izstopi iz strokovnega društva, preneha biti tudi član „Samopomoći“.

Zadruga šteje že danes okoli 3000 članov s približno 15.000 družinskimi udi. Ker posamezne organizacije — vzlic opetovanim pozivom tajništva Društva državnih vslužbenecv in vzlic pozivom v „Našem Glasu“! — niso poslane natančnih imenikov organiziranih članov in ker mnogo

Javnih nameščenecv do zadnjih dni sploh nikjer ni bilo včlanjenih, je imela pisarna „Samopomoči“ nekaj tednov trdega dela, da je sestavila indeks, imenik, pristopnice in nakaznice za združnike. Nekateri organizacije so poslale imenike šele zadnji hip, a še te navadno nedostavno sestavljene, brez označbe činov, brez stanovanja i. t. d. Nekateri pa so poslale po več različnih seznamov. Tako se je zadrugi delo silo otežilo in včasih naravnost onemogočilo. Načelstvo je imelo nekaj tednov vsak drug dan dolgočasne seje, da je končno napravilo vsaj za silo red. Kdor ne podpiše pristopne izjave, ne dobi nakazna knjižice ter ne more prejemati živil. Zadržnike pozivljamo, da se drže natančno razdelitvenega reda pri vseh živilih ter da posamezni uradi pobirajo pri tovarniških vsak mesec deležne obroke in jih pošiljajo s k u p n o v pisarno (s seznamom vred). Olajšajte delo pisarni, tovariši!

„Samopomoč“ bo objavljala svoja naznanila le v izloženih okvirih poslovalnice na Vodnikovem trgu št. 5 ter v „Našem Glasu“.

***

Razdelitveni načrt za dobo od 18. t. m. dalje:

Mast po 40 K; 1 kg za osebo največ za 6 oseb.

Pižol 3 vrste: I. 3'80 K, II. 4'30 K, III. 4'60 K. Na osebo po 1 kg vsake vrste. Sol po 1 kg za osebo po 2'30 K.

Jajca po 1'60 K; vpoštova se 2—6 oseb.

Vžigalice največ po 10 zavojev (za 48 K) za posameznega združnika, zavoj (10 škatljice) 4'80 K.

V četrtek, 18. t. m. dop. 1—100, pop. 101—200.

V petek 19. t. m. dop. 201—300, pop. 301—400.

V soboto, 20. t. m. dop. 401—500, pop. 501—600.

V ponedeljek, 22. t. m. dop. 601—700, pop. 701—800.

V torek, 23. t. m. dop. 801—900, pop. 901—1000.

V sredo, 24. t. m. dop. 1001—1100, pop. —

V soboto, 27. t. m. dop. 1101—1200, pop. 1201—1300.

V ponedeljek, 29. t. m. dop. 1301—1400, pop. 1401—1500.

V torek, 30. t. m. dop. 1501—1600, pop. 1601—1700.

V sredo, 31. t. m. dop. 1701—1800, pop. 1801—1900, itd.

Vrečice za fižol in posodo za mast in jajca je prinesiti s seboj!

Blago je odnesti takoj iz prodajalne. Za oddano blago se ne prevzema nobene odgovornosti.

Držati se je strogo določenega reda po številkah in dnevih ter se ne bo delalo nobenih izjem. Zamudniki dobe blago nazadnje!

Iz Saveza javnih namještenika Hrvatske i Slavonije.

Kada smo dospjeli? U „Hrvatu“ od 2. listopada o. g. štamo ovu anonsu: „Signum temporis! Dva siromašna javna namještenika mole imućnije, a dobrog srca gospodje i gospodu za ponošena odijela uz malu odštetu. Adresa u upravi.“ — Da smo proletari, to odavno znamo, ali da smo prosjaci, to vidimo tek sada. Gospoda ministri i Vi aci domovine, što za-

metnaste ljutu kavgu u borbi za kormilo države, prionite uz posao i pomozite nam, da se sprječi veće zlo.

Minimum egzistencije, kako ga je priznao izaslanik ministra za socijalnu politiku tipografskim radnicima i knjigotiskarskom pomoćnom osoblju na pregovorima u Zagrebu prigodom njihovog štrajka koncem rujna o. g., daleko je viši nego minimum dohodaka javnih namještenika. Država dakle priznaje i pozna tu anomaliju; a da do danas nije ništa poduzela, da ovaj minimum barem izjednači, ili znači li to, da državna vlast ne cijeni mnogo rad svojih namještenika te ga hotice klasificira niže nego li manualni rad? —

Vrijednost intelektualnog rada. Kažu, da je novac mjerilo vrijednosti ostalih dobara. Ako je tako, intelektualni je rad danas najmanje vrijedno dobro, daleko manje vrijedno nego manualni rad. Vidi se to po ovom: Vrijednost rada državnih intelektualnih radnika (upravnika, sudaca, profesora, učitelja itd.) mjeri se po visini plaće, što je primaju za svoj rad. Njihovi ukupni dohodi iznašaju danas, uključivši i najnovije dodatke, poprečno godišnje:

za XI. čin. razred	K
> X. >	> 10.090
> IX. >	> 11.480
> VIII. >	> 13.050
> VII. >	> 14.120
> VI. >	> 16.680
> V. >	> 22.950
> IV. >	> 28.280

Vrijednost rada tipografskog i knjigotiskarskog pomoćnog osoblja pokazuju njihove današnje plaće, koje iznose u Zagrebu godišnje prosječno:

za tipografe	K
> strojare	> 21.966
> knjigoveže	> 16.640
> knjigoveške radnice	> 7.800
> ulagačice	> 3.320
> sluge	> 10.780
> naučnice	> 4.160
> oslobođene slugare	> 4.640

Kraj toga treba uvažiti, da intelektualni radnici države polučuju dohotke VI. i viših razreda u rjetkim slučajevima i tek pod stare dane. Tko će se kraj ovakvih odlučiti, da odabere zvanje intelektualnog radnika navlastito u državnoj službi? Posljedica ovog stanja bit će sve veće padanje broja intelektualnih radnika, koji su po svom zvanju nosioci kulture i prosvjete. Nije li ovo kulturno nazadovanje?

Javljamu nam iz Sinja-Dalmacija. Dneva 14. november bila je održana prva skupština svih mjesnih službenika, podčinovnika i poslužnika državnih i bokrajinskih. Na toj skupštini biran je mjesni odbor, u koji je izabran predsjednikom Josip Borković, porezni posl., tajnikom Simun Milošević, posl. kot. suda, a blagajnikom Juraj Burilović, opć. red. nadzor. Na skupštini raspravljala se neka vitalna pitanja podčinovničkog i poslužničkog staleža. Novo izabrani predsjednik objasnio je kratkim govorom važnost organizacije, kao i važnost zajedničkog nam glasila „Naš Glas“. Na skupštini ubrana je upisnica i članarina, te pretpлата za glasilo.

Blagajnike kotarskih skupina i povjerenike, te pojedine članove, koji nam šalju novac, molimo, da na adresku (kuponi) poš. doznačnice točno označe svrhu, u

koju je novac poslan. To je potrebno radi lakšeg knjiženja i rukovanja novcem. —

NAPOMENE UREDNIŠTVA.

Molimo gospodu pisce, da rukopisi budu pisani samo na jednoj strani, na okrajcima strana da ostane nešto prazna prostora, a vrste da ne budu zbijane.

Vestnik.

Neročite si „Naš Glas“, ki bo edini prinášal vse objave gospodarske zadruga „Samopomoč“! Le v našem glasilu zveste razdelitveni načrt za vsak mesec ter vsa navodila, ki se tičejo združnega delovanja.

Zbirajte za fiskovni sklad „Našega Glasu“ pri vsaki priliki, da nam bo mogoče po Novem letu izdajati tedniški. Pošiljajte nam kratkih vesti od povsod iz naših vrst, da bo naše glasilo poučeno o vsem, kar se tiče javnega nameščenstva!

P. n. našim sotrudnikom javljamo, da smo morali nekaj člankov zavreči, ker so postali zaradi dolgočasne tiskarske stavke že zastareli in niso danes več aktualni. Prosimo jih, naj nam tega ne zamerijo, nego nam pošljejo čimpreje novega gradiva. Nekaj člankov in leposlovnega gradiva pa smo odložili za prihodnje številke. Tovariše v Splitu, Sarajevu in Zagrebu prosimo torej specialno potrpljenja! Upajmo, da je konec štrajkov in da bo mogel poslej „Naš Glas“ izhajati radno, točno in v povečani obliki. Vse naše tovariše pozivljamo iznova: Agitirajte!

Javni nameščenec ne udinjajte se nikjer nobeni politični stranki, ki v dejanji ne kaže, da ima razumevanje za interese javnih nameščenecv. Bližajo se volitve v občinske svete in v državni zbor. Ne vežite se nikjer z nikomur! Mi zahtevamo povsod sposobnih in odločnih zastopnikov javnih nameščenecv, ki jih bomo nominirali sami in ki bodo postopali po naših načelih. Stranke, ki nam takih zastopnikov ne dajo, bodo lahko izvojevale volilno tekmo brez naših glasov. Kdor je z nami, gramoz njim. Kdor nas ne pozna, je naš sovražnik. Tovariši vseh kategorij, osamosvestite se! Mislite nase, na svoje obitelji, na svoj čast in ugled! Konec boji robovanja političnim strankam, ki nas poznajo le ob volitvah, kasneje pa imajo za nas le puhle fraze ali pa nam ošabno obračajo hrbet! Nič več ne smemo biti agitatorji za tuje interese, nič več volilci mož, ki se bore za vse stanovce, le za našega nikdar. V interesu vse države in vseh mestnih občin je, da se izvolijo energični, moderno misleči in vztrajno delavni javni nameščenec. Proč s političnim strankarstvom in brezplodnim pričkanjem! Treba je resnega gospodarskega dela, ki reši predvsem javne uslužbenec iz današnje bede in smotnega žvotarenja. Proč s korupcijo in protekcionizmom, ki ga goje kapitalistične, klerikalne ter reakcionarne politične koterije le sebi na korist, a v pogubo javnih nameščenecv!

Stanovska zavednost in kolegialnost se začena pri nekaterih javnih nameščenecih šele pri — zelodcu. Zaman smo jili vabili v stanovske organizacije, zaman smo jim dopovedovali, da zahtevata čast in interes vseh javnih nameščenecv od najvišjih do najnižjih razredov, da se organizirajo. Bili so brezbrizni, topi ali pa ošabni. Organizacija ne pozna razločkov; vsi člani so enakopravni. Ministerijalni

svetnik, predsednik, direktor ter služabnik in pomožna uradnica so v organizaciji popolnoma enaki. To nekaterim ni všeč, zato niso hoteli med nas. Ali naša demokratska doba je pomela tudi z birokratsko nadutostjo. Drugi naši tovariši pa so se brigali le za svojo častito, znatno ali neznatno osebnost ter za splošnost niso marali imeti smisla. Nikjer niso bili vključeni, niso se zmenili za naše sestanke, se je, shode ter so se nam kvečjemu posmehovali. Zdeli smo se jim smešni, abnormalni, ker se pulimo za druge, namesto, da bi skrheli le za lastno koritce, vse drugo pa pošiljali k vragu. Sami opravljajo le svoje stanovske pisarniške dolžnosti, ko pa imajo službo opravljeno, se filistrsko pečajo le še s seboj, vse drugo jim ni nič mar. Kolegijalnost in altruizem sta jim neznan pojma... Zdaj pa smo ustanovili „Samopomoč“, in nekolegijalni naduteži, nedemokratski ošabneži, brezsrčni in topli egoisti so naenkrat — pritekli k nam. Hlalo! Dobi se krompir, moka, fižol, sol, jajca! Zdaj pa le hitro vpisati se v „Samopomoč“! Toda zmotili so se. Po § 2. združnih pravil je lahko član „Samopomoči“ vsak organiziran javni nameščeneec. Oni pa niso bili organizirani! Marsikdo ni niti „vedel“, kaj pomenja beseda „organiziran“. Smilili so se nam in ker smo boljše kolegi kot oni, smo jih dohrosrčno poučili, jih organizirali in jim omogočili, da so zdaj tudi člani „Samopomoči“. Upajmo, da zdaj vedo, da kolegijalnost ni prazna pena, in vidijo, da organizacija ni smešna nepotrebna ali celo protidržavna revolucionarnost. Poslej, upamo, bodo imeli ti naši najnovejši organiziranci stanovsko zavedenost in kolegijalnost tudi v srcu in ne več le v — želodcu.

Zopet so pozabili na nas! V 3. številki smo konstatirali dejstvo, da se v poslancih, ki jo je podpisalo 18 članov Jugoslovanskega kluba s podpisami dr. Korošca, Gostinčarja, dr. Jankoviča, prof. Vesenjaka i. dr. uradništvo ne omenja niti z besedico. „Slovenec“ nam je to zameril ter se je nad nami nekrvavo maščeval: vrgel je namreč v koš notico, s katero smo hoteli tudi javnost SLS opozoriti na „Naš Glas“ ter zbuditi zanimanje za bedne javne nameščence tudi v stranki dr. Korošca in tovarišev. Kakor povedano: „Slovenec“ se je maščeval, ker je glede uradništva pač še danes tistega mnenja, ki ga je imel v zlati dobi dr. Sušteršiča, in ker se za javne nameščence zanima le takrat, kadar jih potrebuje kot agitatorje SLS., drugače pa jih ne pozna nikdar. Naše notice torej „Slovenec“ ni priobčil, dasi so jo prinesli vsi drugi naši dnevniki; pač pa je objavil nekaj bedastih vrst, v katerih se je izdal, kako je razžaljen, ker se upa „Naš Glas“ pisati resnico o poslancih SLS. Mi nanje nismo reagirali, ker neredi polemiziramo in ker je besedna borba s „Slovencem“ itak brez koristi. Mi ne potrebujemo besed, nego dejani. SLS nam lahko takoj dokaže, da lažemo: treba je le, da se njeni poslanci odkritosrčno in energično lotijo pravične ureditve uradniških vprašanj. SLS naj dela za javne nameščence, naj obete svojih poslancev izpremeni v čine, na si bomo priznali, da je vrla in poštena stranka! Toda tega SLS neče: zdaj se izdale opozicijske stranke v narodnem predstavništvu zopet manifest na „naše ljudstvo“. Zopet je veliko grmenja, groženja, očitanja, zopet je cela vrsta cenjenih predlogov, cel slap besed, besed in besed.

a ne — duha po javnih nameščencih. Za vse imajo predloge, le za uradništvo ne besede! In zopet so podpisani dr. Korošec et Comp. Zaman je bila torej meseca septembra t. l. naša pritožba, da nas SLS ne pozna: po treh mesecih se ni poboljšala ter se ne poboljša pač nikoli. Le to konstatiramo znova, čeprav bo „Slovenec“ zopet razžaljen.

„Samopomoč“ in ministrstva. Načelstvo „Samopomoči“ v Ljubljani je vložilo obširno utemeljeno prošnjo za podporo iz državnih sredstev za ustanovne in režijske stroške gospodarske zadrage javnih nameščencev, vpokojencev, udov in sirot; prošnja se je naslovlila na ministrstva a) za notranja dela, b) za trgovino in industrijo, c) za šume in rude, č) za pošto in brzojav, d) za poljedelstvo, e) za socialno politiko, f) za pravosodje, g) financ in h) za prehrano in obnovo dežel ter se je odposlala v dobi od 12. do 27. novembra t. l. v Beograd. Načelstvo „Samopomoči“ je prejelo na teh 9 prošnji doslej že 2 odgovora: I. „Ministrstvo za prehrano in obnovo dežel je z razpisom z dne 26. novembra t. l., št. 26.464, javilo, da ne more ustreči prošnji za prispevek k ustanovnim stroškom zadrage“ in II. „Ministrstvo pošta i telegrafa je 1. dec. t. l. pod št. 38.724 javilo: „Na molbu od 12. novem. obavičuje se naslov, da ova ministrstvo ne može iz svojih proračunskih sredstava doznaciti zamoljenu subvenciju. Sl. naslov imao bi se sa svojom molbom obratiti na adležno, ministrstvo za socialnu politiku!“ Kakor povedano, se je istočasno poslala ista prošnja tudi ministrstvu za socialno politiko, a to doslej še ni odgovorilo. Ker pričakuje načelstvo še 7 ministrskih odgovorov, se je nadejati, da bo vsaj eden — ugoden! To upa tem lažje, ker je ministrstvo za prehrano subvencijo „Samopomoči“ odklonilo, češ da „ne more ustreči“, medtem ko je isto ministrstvo dovolilo Vojni zvezi nakupovalni kredit v znesku 6 mil. kron, južni in državni železnici pa 2 milijona kron. Morda je ministrstvo za prehrano ugodilo Vojni zvezi, ker je pri njej višji direktor sam minister Anton Kristan in se v Beogradu boje delavskih polkov? In morda je ugodilo železničarjem, ker se boji štrajkov na progah? — Mi si ne lastimo še nobene sodbe ter še čakamo. Povemo pa že danes, da nas ministrstva dvojne mere, dvojne pravice in dvojne možnosti ne bodo naučila. Kar se more enemu, se „ne može“ drugemu? Zdi se, kakor bi na Beograd očinkovala le še grožnja in štrajk. Če ne gre drugače, bomo ministrstvom tudi s tem postregli, ampak radikalno. Zp sedaj še — čakamo, čakamo. Tovariši pa vidijo, da je vladi več za delavce in železničarje, kot za nas, javne uslužbenice, upokojence, vdove in sirote javnih nameščencev. Tega ne pozabimo.

Povišica plača — i peki činovnici. Dogadja se često, da se bune razna gospoda činovnici na to, da dnevničari, podvornici itd. dobivaju sličan dodatak na skupoću kao i oni. To nije opravdano. Već sam naslov kaže, da je to podijeljeno radi skupoće, a skupoća je, držim, za sve jednaka. To nije nimalo demokratski. Ali sva je sreća, da su to samo pojedinci, nu nadajmo se, da će i to čvršćom organizacijom prestati. — Gospodo! prestajte već jedamput gledati na nas tako sa visoka, jer i mi smo državni namještenici, a samo ćemo slogom svi moći postići zajednički cilj, a to je: poboljšanje našeg materijalnog stanja. — Živko Glišović (Požega).

Upravni odbor kotarske skupine SJM u Gospiću jednoglasno je zaključio obratiti se na pravosudno povjereništvo u Zagrebu s molbom, da tamošnjem uzistu kr. sudbenog stola dodijeli više obrtnika, uznika: krojača, postolara i sl., ne bi li tim načinom javni namještenici bar donekle jeftinije i lakše došli do najpotrebnijih odjevnih predmeta. Svoju predstavku podnio je preko predsjedništva kr. sudb. stola u Gospiću, koje je povoljno rješenje najtoplije zagovorilo. No ova vrlo opravdana molba ostala je glas onoga, što uzalud vapi u pustinji, jer je pravosudno povjereništvo rješenjem od 22. rujna o. g. br. 20047 predstavku vratilo neuvaženu s razloga, da se u zemaljskim kaznionicama nalazi samo neznan broj kažnjениka — obrtnika. — Bez komentara!

Kotarska skupina SJM u Čazmi držala je 23. listopada 1919. glavnu skupštinu, na kojoj je izabran upravni odbor s predsjednikom kr. kot. sucem Dr. Edom Žalcem na čelu. Na istoj su stavljani i prihvaćeni slijedeći prijedlozi:

1. umoliti savezni odbor, da potakne uređenje beriva općinskih činovnika;
  2. da se dokim uređivanja u medije i blagdane;
  3. da se dnevničarima odredi stanarina;
  4. da se dozvoli dnevničarima i promještjenja na vlastitu molbu te državni trošak, a nesamo urada radi, te da se konačno zahtjev za kontinuitet službe protigne samo na vrijeme poslije izdane uredske isprave, a ne i na vrijeme prije toga;
  5. da se potakne pitanje o uređenju dnevničarskih mirovina, te da se ishodi za sve javne namještenike drvarina, u koliko je već ne dobivaju;
  6. da se upravni odbor obrati na savezni odbor, da se ishodi, da se podvornički panšal za odijela povisi, kao što da im se povise i beriva;
  7. da se urede mirovine općinski namještenika prema shemi B., a isto tako, da se urede kilometrine i dnevnice općinski namještenika analogno onima, što ih dobivaju državni činovnici i službenici;
  8. da se povisi paušal za uzdržavanje konja za šumarsko osoblje imovih općina, te da se uredi pitanje kilometrine i dnevniće;
  9. da se potakne pitanje gradjenja stanovna činovničkih u sjedištima kotarskih skupina;
  10. da se pozdravi zaključak saveznog obora glede osnutka konzumne zadrage, te da se potakne savezni odbor, da tu misao što prije u život dovede;
  11. da se upravni odbor kotarske skupine obrati na kr. kot. oblast u Čazmi, da ona one živežne namirnice, što se preko nje šalju na općinske aprovizacije za namiranje javnih namještenika, u koliko na njih otpadaju, izravno dostave upravnom odboru skupine.
- Na odborskoj sjednici skupine od 4. studenoga 1919. zaključeno je, da se od svakog člana ubere u fond po 20 kruna za isplatu raznih manjih živežnih potreština, ako pak isti ne bi dostajao za isplatu ovih, tada je ovlašten predsjednik skupine, da se stavi u sporazum s mjesnim novčanim zavođama u svrhu finansiranja zajma.
- Napokon je zaključeno, da se u korist društvene blagajne priredi zabava na

Silvestrovo večje, pak je u tu svrhu izbran posebni zabavni odbor.

Općinskim pisar. namještenicima kotara Garešnica. Primamo na uvrštenje: U broju 44. »Opć. Upravnika« otisnut je članak »Za poboljšanje našeg položaja«, kojim kotarska skupina javnih namještenika u Garešnici stavlja Savezu javnih namještenika prijedlog, kako bi se imalo zaltijevati uredjenje i poboljšanje prilika opć. činovništva.

U tom prijedlogu niti se jednom riječi upravni odbor kotarske Vaše skupine taknuo Vas jadnika, pa nam je zagonetno, kako to, da je taj Vaš odbor Vas mimoišao ne spomenuv ni jednom riječi Vaš položaj i ne uloživ ni crne ni bijele za poboljšanje Vašeg položaja. Ili Vas gg. u pet upravnih občina kotara Garešnica, upće nema? Što je da kako nemoguće. — Ili pak niste članovi SJN? Što je svakako žalosna i pokudna pojava, pa je pravo, da Vas se tada mimoilazi. — Ili je pak Vaš položaj snosljiv i nepotužan, onakav, kakva i mi želimo, pa nije potrebno, da se za Vas koja tegoba iznese. — Ili su pak konačno u Vašem upravnom odboru takve općinske Veličine, koje Vas ne smatraju ljudima isto tako potrebnim pomoći, kao što su i oni sami.

Ako je drugo, pozivamo Vas kolegijalnim pozivom, da stupite u SJN, jer samo jakom organizacijom i savezom sve se polučuje i mora postići.

Ako je treće, mi Vam čestitamo, ako je pak četvrto, mi Vas pozivamo na enerģičan istup, kako bi odnosna gg. uvidjela, šta treba i s nama računati, da smo i mi spremni u borbu za ostvarenje žudjena cilja — poboljšanje materijalnog stanja svih javnih namještenika.

U tačine odnosnog prijedloga rečene kotarske skupine mi zasada ne diramo. Bit će za to drugih.

Općinski pisar. namještenici sv. Ivan Zelina.

Važnost manipulacije. Već su više puta izbačene na manipulativno osoblje savijem neopravdane krilaticе: »Makinalni je to posao«. »Posao, koji ne zahtijeva duševnoga rada«, i to baš od onih, koji bi to najmanje smjeli činiti.

No manipulativno osoblje neka se ne obazire na takve floskule, već neka ima na umu, da svako njihovo malaksavanje u obavljenju službe ne bi pogodilo te tobožnje ocjenjivače njihova rada, već bi išlo izravno na teret našega naroda, na teret naše domovine.

Napokon valja također da si dozovemo u pamet/ tko su ti nezvani ocjenjivači? Obično mladji ili onakvi stariji suradnici, koji nisu nikada nosili odgovornost za cjelokupni rad jedne oblasti. — Većina ih najme i onako dodje do pravilnoga shvaćanja o važnosti manipulacije, čim na njih spane odgovornost za cjelokupni rad jedne oblasti. — Pa su tako u većem broju viši činovnici i upućeni u važnost toga našeg posla i napora, što ga svladavamo duševno i tjelesno. — Mi pako sami moramo si biti svjesni, da je naš rad od goleme važnosti.

Radimo stoga nepopustljivom marljivošću, svjesni našega položaja i važnosti našega posla, a pogotovu zato, jer hoćemo da budemo u punoj mjeri korisni članovi naše ljubljene nove domovine.

Manipulant.

Dvojna mera?! Po naredbi 201 ur. lista se ima premešćenima uradniku v Sloveniji povrniti kot odškodnina za selitev pohištva štirimesečna plača, ki osobito pri večjih razdaljah, kakor znanc. nikakor ne zadošča. Iz zaneslivera vira pa zvem, da se v Beograd vpoklicanim ozir. v Srbiji premešćenim uradnikom povrneio vsi fakični selilni stroški. V ta namen je dobil iz Ljubljane v Beograd premešćen uradnik le predujma na selilnih stroških 3.000 dinarijev = 9.000 K. — Vprašam: zakaj ta dvojna mera in zakaj študiralo v Beogradu še vedno predlog naše pokrajinske vlade, da se povrneio premešćenem vsi selilni stroški? Ali se res bojilo, da se bodo dogajale zlorabe? Ne, slovenski uradnik je vzvišen, da bi se dozovarjal s špediteriem v škodo eraria; vesel bo, da mu ne bo treba za selitev iz lastnega doplačati, odnosno se zadolžiti, kaj še le, da bi skušal erar oškodovati! Državni nameščenci v Beogradu in Zemunu dobivajo plače v dinarjih in so že vsled tega mnogo na boljšem, dalje preielmalo dnevnice. Razventega imalo lastno arovizacijo, ki jim oddaja n. pr. moko po 70 vinariev kg in to zadostno za vse rodbinske člane. Res je, da so nekatera živila in tudi stanovanja v Beogradu in Zemunu dražja, nego pri nas, vendar so drugi predmeti (svinina, mast, krompir itd.) cenejši. Zakaj tako gorostasna razlika med preielmki in cenami živil za uradniške provizacije?! Nič čudnega ni tedaj, ako se širi nezadovolstvo v vedno širše, tudi višje plasti državnega uradništva. — K —

Legitimacije za vožnio po drž. železnicah so bile za državne nameščence odpravliene in so bili dozdat vsi koraki v dosego starih pravic zaman. Ravno pri nas v Sloveniji so imeli ti sloji priliko okrepi se v prostem času v naši slikoviti Gorenjski. Zdaj, ki so vozne cene dosegljive le verižnikom, je tudi to izključeno. Okolica Ljubljane je res lepa, vendar okrepi sveži gorenjski zrak človeka vse bolj in mu dala novih moči. Umestno bi tedaj bilo, da se zopet uvede znižana vožnja — najmanj 50% — to pa ne samo za nameščence, temveč tudi za ženo in nepreskrbljene otroke. Morda bi se dala ta ideja tudi na ta način izvesti, da se odda organizacijam razpečavanje voznih listkov. V vlaku bi se moral nameščenec zadostno legitimirati. — Končno še eno vprašanje: Kakšni so sedanji tozadevni predpisi za častnike in njihove rodbine? — K —

Kaj bo z davčnim uradništvom? V Ljubljani imamo delegacijo ministrstva financ. Na njo se obračamo s prošnjo, naj nas usliši, dokler popolnoma ne obupamo. Vzroki splošne nezadovoljnosti med davčnim uradništvom so v Ljubljani dobro znani. Naša važna in težka služba tudi popolnoma opravičuje našo zahtevo po uvrstitvi maturantov. — Izgovor, da bi ne bilo zadosti naraščaja, če bi se zahtevalo za sprejem v davčno službo dovršenje srednje šole, je ničev. Če bi vstopali maturanti raj v druge službe, bi to vendar dokazovalo, da je naša služba zelo težka, oziroma težja kakor službe drugih uradnikov skupine C, ne pa da je manj vredna ali lahka. — Ravno temeljito izboljšati bi se moralo službeno razmerje davčnih uradnikov, ne pa še poslabšati. Kdor tega ne uvidi, mora biti ozkosrden ali pa — nepravičen. Davčno uradništvo

se uporablja tudi pri pristojbinskih in davčnih oblastih I. instance. Tam sedita in delata tedaj složno skupaj uradnik A in uradnik skupine D! Ni to čudno razmerje? Ni že radi tega povoda dovolj, da se nas takoj pomakne v skupino C? V Avstriji se je pomaknilo l. 1918 na enkrat 14 davčnih nadupraviteljev iz nemške Štajerske v VII. čin. razred. — Koliko pri nas? — V nem. Štajerski so davčni uradniki, ki so vstopili do vstevši leta 1899, v VIII. čin. razredu. In pri nas? V Ljubljani naleti seveda vsakdo slabo, ki omeni ta nemško-štajerska napredovanja. Zakaj le? Čim dalje se čaka, večji bo zaostanek!

In kaj je — z nami? Gotovo bo vse davčno uradništvo — posebno pa ono s Štajerskega — zanimalo — stanje davčnih uradnikov v nemškem delu Štajerske. — Ti uradniki so že s I./III. t. l. uvrščeni v skupino C služb. prakn. in so po vštetju 2 in pol vojnih let res lepo napredovali. Imenovani so vsi, ki imajo preielmke dotičnega čin. razreda. Izjemno določbo dela naredba samo tistim ki niso takoj zaobljubili Nemški Avstriji. Ti bodo pozneje uvrščeni. Pogledite si torej šematizem iz leta 1912, katerega je založilo bivše finančno deželno ravnateljstvo v Gradcu, da lahko primerjate! Evo vam damo naslednje podatke: Stanje:

- 14 davčnih ravnateljev v VII. čin. r. (zadnji imen. Napreth Aleksander)
- 120 davčnih višjih upr. v VIII. čin. raz. (zadnji imenovan Wislak Karol)
- 86 davčnih upr. v IX. čin. raz. (zadnji imenovan Prasch Herman)
- 24 davčnih ofic. v X. čin. raz. (zadnji imenovan Schardl Jožef)
- 2 davčna asistenta v XI. čin. r. (še nista zaobljubila)
- 1 davčni praktikant — (še v ujetništvu)

247 torej skupaj

V času od 1./II. 1918. do danes je samo v Nemški Štajerski napredovalo približno 225 davčnih uradnikov — med temi 14 v VII. čin. razred. Delavni čas se je davčnemu uradništvu znižal dnevno na 6 ur — za nadurnine pa dobivajo 2 do 4 K. Iz teh števil, ki smo jih dobili z merodajnega mesta, vidite, kaj vse so dosegli nemški davčni uradniki. In mi . . . . .? Za nas se dosedaj ni storilo skoraj ničesar. In kdo je temu kriv? — Oni gospodje, ki sedijo na merodajnih mestih v Belgradu — ali morda tudi v Ljubljani, ki ne uvidijo, kako nuina potreba je, davčno uradništvo uvrstiti v ono skupino, kamor že davno spada. Vse ostale države bivše Avstrije so to pravočasno storile, ker so uvidile, da igra baš davčni uradnik pri urejenju financ veliko vlogo. Pri nas je financa velika ničla, zato vladaio tudi te razmere. Nikakor ne menjamo z davčnimi uradniki v Nemški Avstriji, ker smo si svesti, da delamo v svobodni domovini naši katero smo tako željno in komaj pričakovali Mislili pa smo, da nam bode lastna domovina popravila krivice, katere nam je storila koritarska Avstrija. Na vas poslance pa apeliramo: oglasite se vendar enkrat k delu! Pustite strankarski boj in zastorajte zahteve uradništva, ki so vam preznane iz različnih sromeni. Na prazne obliube ne damo nič. Pokažite uspehel! M. P.

Poverjeništvu ministristva financ za Slovenijo in Istro v prevdarek: Užitninski uslužbencem so se odklonile nove draginjske doklade, med drugim zato, ker je — užitnina pasivna. Vpraša se: 1. Je li poverjeništvu znano, da se je vino v gostilnah podražilo za 1500 %, med časom ko je ostala užitnina ista? 2. Je li poverjeništvu znano, da se je v bivši Avstriji tik pred razsulom pripravljala splošni, povišani davek na vino? Pač umestno. Dočim mora gostilničar obdavčiti vsako kapljo vina; prodajo se ter popijejo ogromne množine vina tilotapskim potom. 3. Je li poverjeništvu znano, da se vino takorekoč ne pije; ampak po domače rečeno — ž-e? Dokaz temu: V okrožju gotovega boletnega urada političnega okraja Novomesto z okoli 8-10.000 prebivalci se zapije po gostilnah na vino mesečno 150.000 kron. In to v navadnem kmetjskem okolišju, brez mesta in trga, kjer ima vsaj polovico dotičnih prebivalcev dovolj lastnega pridelka za domačo uporabo. — Ergo?! Užitninski uslužbenec.

Utludno vprašanje na poštno ravnateljstvo v Ljubljani. Lovilujemo si vprašati poštno ravnateljstvo, kedaj mneni tiste, ki so dovršili pred 5 ali več leti poduradniški tečaj in skušajo in imajo že 10 do dvajset let službe, imenovati za poduradnike. N. pr. kakor pri zagrebškem ravnateljstvu, kjer so imenovani vsi, kateri imajo to skušnjo. To bi bilo pač tudi pri nas, v Sloveniji, umestno; zadovoljilo bi nas in vzpodbudilo z novim veseljem do naše službe, če bi se upoštevale naše upravičene prošnje in želje.

Užitninskim uslužbencem v Sloveniji na znanje. Komisija za začasno vodstvo in likvidacijo deželne uprave v Ljubljani je z odlokom dne 22. septembra 1919, št. 1033/Pr., odklonila užitninskim uslužbencem nove draginjske doklade in to z ozirom na dopis poverjeništvu ministristva financ za Slovenijo in Istro z dne 29. avgusta 1919 št. B III. 333/58 češ. da užitninske razmere še niso enotno urejene. Kolikor se je član društvenega odbora inforiral na pristojnem mestu, komisija za začasno vodstvo in likvidacije deželne uprave užitnino hitro zaključil. V tem slučaju je namreč pričakovati, da delegacija financ v Ljubljani prevzame, če že ne užitnino, pač pa uslužbenec. S tem bi postali užitninski uslužbenec državni nastavljeni in deležni tozadevnih doklad. Samo obsebi je umestno, da bo odbor društva uporabil vsa mogoča sredstva, da likvidacija čimpreje dokonča užitninske zadeve. Podpirajte delo odbora z občno pristopnino in z redno članarino! O d b o r.

Iz Prekmurja. (Pismo g. delegata dr. K. Šavnika.) Neznosne so tukajšnje razmere za finančno stražo. Poslali so nas tu sem brez določenega stališča, brez stanovanj in hrane, češ, iščite si to sami! Nimate poveljnikov, ki bi nas razdelili na službena mesta in bi skrbeli, da pridemo pod streho. Naše družine smo zapustili v Mariboru v železniških vozeh, ki so jim že mesec dni kuhinja, obednica in spalnica, v deževju pa sočasno še kopalnica. Stanovanja v Mariboru ne dobe, češ da spadajo v Prekmurje, tukaj pa je popolnoma izključno najeti prostori, v kojih bi vsaj začasno in za silo bili varni pred vremenskimi uplivi. Tudi vlada v Prekmurju draginja, o kojoj tovariši na Štajerskem in Kranjskem niti pojma nimate. Prebivalstvo — večinoma Madža-

roni — nam Slovencem ni naklonjeno, kajti izgubilo bode mnogo udobnosti, kadar se meja proti Ogrski popolnoma zapre. Obupno gledamo bližajoci se zimi nasproti. Kaj bo z nami, kaj z našo dečo in ženami, ve samo Bog, koji je še edino naše upanje in rešitev. Deloma nas tolažijo poročila, da se našim tovarišem v jugoslovanskem Korotanu ne godi mnogo bolje. Gospod delegat! Prosimo, da se te neznostne razmere prekoplej vredijo, da dobimo mi tukaj, naše družine pa v Mariboru ali v Radgoni, stanovanja, naša deca pa šolski poduk, ki je v tem tužnem Prekmurju popolnoma nemogoč.

Vojaški pozdrav. Ministrstvo financ je z naredbo z dne 30. julija 1919, št. 2483 ukazalo, da organi finančne straže pozdravljajo po činu višje vojaštvo (naše in zavezniške vojske) in orožniške osebe, v tem ko tem niti na misel ne pride pozdravljati uradnike finančne straže, kaj šele po činu višje moštvo f. s. Jaz sem mnenja, da tudi finančna straža ni dolžna pozdravljati vojaštva in orožništva, dokler to ne dobi zgoraj navedenemu ukazu enakih ali vsaj podobnih povelj. Kaj pravite Vi, gospod urednik? Velikonja. — (Popolnoma Vašega mnenja. Dobro bi bilo poslati tozadevno vlogo na gospoda delegata, ki gotovo ukrene vse, kar zahteva čast organov fin. straže. U r e d n i k.

»Društvo državnih računskih uradnikov za Slovenijo« v Ljubljani si je izvolilo nov odbor, obstoječ iz zastopnikov vseh državnih računskih oddelkov, ki se je konstituiral sledeče: Predsednik M. Soss; podpredsednik J. Dolžan; tajnik R. Lukež; taj. nam. F. Urbanec; blagajnik K. Gruber; blagaj. nam. I. Gnidovec; Odborniki: A. Zajec, A. Pestotnik, Biber, Markič, Lenarčič, Čop in Keržin; namestniki: Šporn, F. Štrukelj, Adamič, Korun, Pečnik, Biček, I. Kramar in Štukelj. Pregledovalca računov: Erman in Matičič. Na izrednem občnem zboru se je obširno razpravljalo o položaju drž. rač. uradništva z ozirom na znane načrte nove službene pragmatike. Organizirano drž. rač. uradništvo je z največjim ogorčenjem odbilo te načrte službene pragmatike in sprejelo sledeče resolucije: 1. Določba o osnutku službene pragmatike, da uradniki novih skupin B in C nikakor ne morejo napredovati niti z imenovanjem v višji nego VII. (VIII.) činovni razred, je neopravičena, nesocialna in nedemokratska, ne vredna naše države, zato jo naša organizacija z ogorčenjem odklanja. — 2. Število dosedanjih kategorij v službeni pragmatiki odgovarja faktični potrebi, zato naj tudi v novi pragmatiki ostane. — 3. Dnevnice, oziroma družinske draginjske doklade, naj se z ozirom na tržne cene živil revidirajo vsaka tri leta. Glede

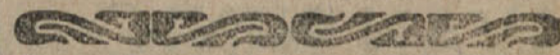
aktivitetnih doklad pa se mora vršiti revizija vsakih pet let. — 4. Nova službena pragmatika naj velja za vse državne nastavljenice brez izjeme. — 5. Na vseučilišču, ki se je osnovalo v Ljubljani, naj se uvede kurz iz državnega knjigovodstva. Ker sta finančna veda in državno računovodstvo v prav ozkem stiku, naj se predavanja iz državnega računovodstva popolnijo s predavanji iz finančne vede. Kurz se mora dovršiti pred vstopom v službo. — 6. Za računsko uradništvo je predpisano po naredbi iz leta 1866. gimnazija ali realka z maturo. Pri tej določbi mora ostati tudi v bodoče, ker je to predpogoj za tečaj na vseučilišču.

Zaostale ptice. Tajništvo društva drž. uslužbencev za Slovenijo poziva p o n o v n o včlanjene organizacije, ki kljub neštetim pozivom še vedno niso poslale članskih seznamov, da se vendar že končno odzovejo ter zamudo nemudoma popravijo. V splošnem se vsa včlanjena društva pozivajo, da vsako izpremembo (pristop, izstop, smrt članov itd.) javijo mesečno tajništvu. Le tako je omogočena točna, a prepotrebna evidenca! Pomnite, da je red in točnost že polovica uspeha! — Potrebe po čvrsti organizaciji ni treba še posebej naglašati. Najpriprostejši težak je že davno uvidel, da je močna organizacija edina njegova opora in rešitev. Zato se vsak staj organizira, če pa je že organiziran, izpopolnjuje svojo organizacijo ter jo skuša postaviti na trden temelj.

Drobiž.

U potrazi za kulturnim poljem. Ministar prosvjete potpisao je imenovanje jednog nečijih protežca na mjesto načelnika prosvjete u jednom mjestu Maceđonije. Medjutim se taj kulturni namjesnik nije kroz mjesece javio svom ministarstvu tako, da su odanle tom gospodinu napravili službeno saopćenje, da odmah podnese izvještaj o tom, što se u to vrijeme i u njegovu okrugu uradilo na „p o l j u k u l t u r e“. Nakon mjesec dana zaista je uslijedio odgovor, a taj je glasio: Pomno sam dao pretražiti sva polja mog okruga i pregledao sve karte. Našao sam: Šaropolje, Višepolje, Šumopolje, ali „Kulturnog polja“ u cijeloj okolici nema pa nema, a nitko se ne sjeća, da je ikada ovdje postojalo.

(„Osvit“ br. 40.)

Vse domače jugoslovanske tvrdke prosimo, da takoj inserirajo v
Našem Glasu:

Najstarejša specijijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana

specijijska pisarna

Ljubljana

Podjetje za prevažanje blaga juž. železnice, Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz in v Avstrijo, Zaccarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzjavni: Ranzinger.

Interurban telefon 66

Za tiskovni fond „Našega Glasa“ darovaše:

II. Prispevali in oddali upravi lista v Ljubljani so gg. mestni vrtn. nadzornik Hejnic 20 K; davč. višji upr. Burger in dež. sodn. svetnik Nagode po 13 K; strok. mojster tob. režije Knez 12 K; oiel. tob. rež. Golob, strok. mojstra tob. rež. Tome in Debeljak in davč. upr. Jelšnik po 10 K; evid. nadgeom. Berne, oiel. tob. rež. Stegu, str. mojstra tob. tov. Smole in Keržan po 8 K; inšpektor tob. rež. Mandelj, nadkontr. tob. rež. Bonifoli in uradnica tob. rež. Keilova po 7 K; davč. upr. Goriup in carinik Stuplovšek po 6 K; kontrolor tob. rež. Fortunič, oficijali tob. rež. Poletti-Kopešič, Babnik in Aleš, prakt. Lindtner, Logar in Preinfalk, str. mojstra Lojk, Cokert, Breskvar in Valjavec, vratar Lavrenčič, respic. fin. straže Geč, pis. pomočn. Tičar, car. oiel. Markelj povodom svoje zaroke ter priča te zaroke vsak po 5 K; sodn. kancelist Klantu 4 K; oiel. tob. rež. Hladky, prakt. Lojk, strok. mojstri Zalesjak, Klešnik, Puh, Brate, Sluga, Sojer, Pliberšek, Dejak, Podgornik, Burger, Sušteršič, Zavašnik, Kotar, Grilo, Gorjup, Gratzer, pošta, kontr. Frgolič, pošt. nadkontr. Wolf, vadm. vrtnarica Josinova, vratar Zupančič, uradni sluga Kosmač, Resnik, Slaničar, Gorjan, Jenko, Prohinar, Hübser, Sever, Vrtačnik, Pučko, Nesman, Cvelbar, Onezda, učiteljica Stihova, davč. upravitelj Novak, Weixler in Drofenik, pis. ravnatelj Zupančič, davč. prakt. Vedlin, sodn. kancelist Grejan, davč. oiel. v p. Bukvič, pis. adjunkt Pogačnik, davč. adjunkt v p. Stiene, Gerzinič Mirko, pazn. fin. straže Reš, kavarna „Central“ v Ljubljani, rač. asist. Pečnik in rač. prakt. Božič po 3 K; Purgaj Mihael, Grah Henrik, rač. asist. Markič, organi varnostne straže Korene, Dobravec, Škerjanc, Marolt, Mirtič, Pleško, Papler, Berlot, Balob, Orehek, Gril, Sušteršič, Kvas, Spragar, Bucik, Zbulc, Barčič, Adamle, Florjan, Kek, Kozmina, Lovišek, Močnik in Tabernik po 2 K; vodja boletn. urada Lukman, organi varn. straže Vrevar, Močnik, Jurčič, Plevel, Ravbar, Bavdaž, Seiberl, Pavlovič, Cankar, Batič, Jenko, Hribar, Jagodič, Urdih, Marinšek, Skrk A., Skrk G., Kamensšek, Grabica, Benedičič, Beve, Gerlina, Kržan, Koren, Poljanšek, Rogelj, Safec, Valentinčič Fr., Valentinčič L., Večerina, Hotes, Stante, Zabukovšek, Potočnik, Okuki, Škerle, Slanič, Žizmana, Prešern, Jazbec, Tomšič, Herga, Bole, Cigou, Cotič, Rusjan, Obreza, Skočir, Kociancič, Ladčič, Steklasa, Pahar, Šuligoj, Pahor, Obranovič, Baebler, Gasparič, Petrič, Kralj, Močnik, Canjko, Gaspari, Tuma, Pavlič, Repše, Hrovat, Močan, Podreberšek, Bolje, Gruden, Zajc, Tome Tominc in pis. oiel. Zargi po 1 K, skupaj 526 K in v 5. št. izkazani znesek 1442 K 40 v. — 1968 K 40 v. (Opomba. V 2. št. so bili s prispevki po 5 K pomotoma dvojnó izkazani davč. izteri. Rojec, Novak in Muc ter davč. slugi Gorec in Stičer, skupno tedaj manj 25 K). Končna vsota torej znaša 1943 K 40 v. (Dalje sledi v prihodnji številki.) Iskrena zahvala, da bi jih mnogo sledilo!

100 prekrasnih popjevaka SHS. sa tekstom za citru — Cijena 10 kruna. — Popis badava. Josip Sorg, Zagreb, Kipni trg 5.

IVAN NINIC

graditelj orgulja i
ugadjač glasovira

Zagreb, Ilica 63.

Fr. P. Zajec

Ljubljana, Stari trg 9.

Bogata zaloga očal, ščipačev, umetnih očl.
daljnogledov, toplomerjev, barometrov itd.
Trgovina z urami, zlatnino, juveli in srebrnino.
Tovarniška zaloga gramolonov in plošč.

Vsa popravila se izvršujejo strokovnjaško v
lastni delavnici.

Električen obrat.

GOSTIONA ANTE TOLOVIČ

JELAČIČEV TRG 20. ZAGREB JELAČIČEV TRG 20.

Dobra domaća kuhinja. — Izvrstna hrvatska stara i nova vina. — Dnevno svježe crno i bijelo pivo. — Poznato stjecište gradjanstva in putujućeg općinstva. Najumjerenije cijene.

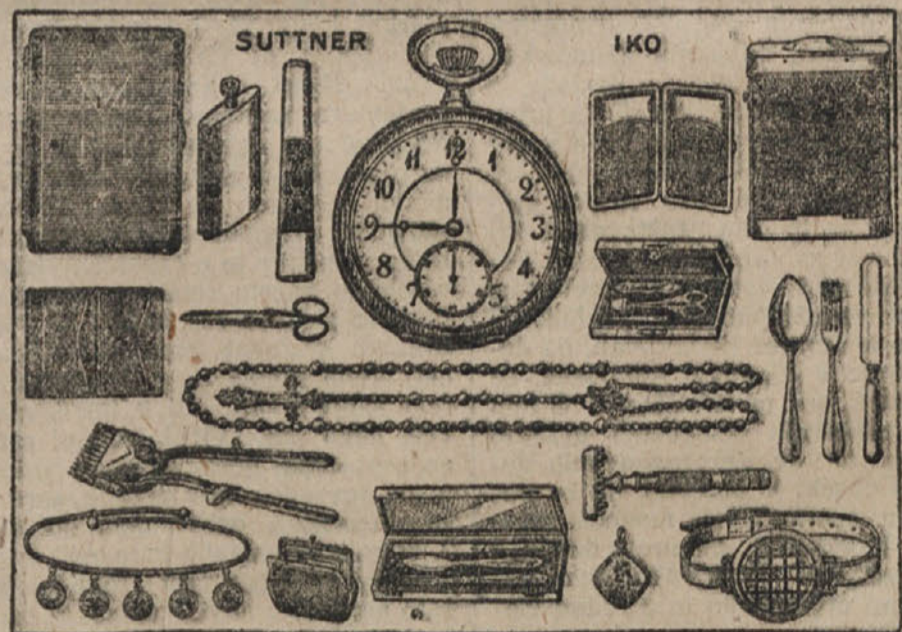
Preporuča se svim javnim namještenicima, domaćim kao : i onima, koji se na preputovanju u Zagrebu zadrže. :

1-1

Westinghouse
Watt
Kremenezky
Metax

Eksport & Import

H. SUTTNER

Mestni trg šte. 23 v LJUBLJANI.

Eksportna tvrdka z urami,
zlatnino, srebrnino in različ-
::: nimi potrebsčinami. :::

Zahtevajte cenik, katerega dobite zastonj in
poštne prosto.

Velika Kavana

ZAGREB, Jelačićev trg.

Dnevno koncert
orkestra Kuharec.

26-1

29-1

BUFFET**Stjepan Jagunec**

Zagreb, Vlaška ulica 85

preporuča svoja izvrstna vina, svježe
pivo i dobra jela.

Solidna podvorb. Umjerene cijene.

Drogerija „ADRIJA“

Fotomanufaktura

Parfumerija 22-2

B. ČVANČARA

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

KAVARNA „CENTRAL“se priporoča za mnogobrojen 19-2
obisk. - - Pristna kava, cena
- - in solidna postrežba. - -**STEFAN MIHOLIC - kavarnar,**

LJUBLJANA - - - - - Sv. Petra nasip.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Posojila na osebni kredit: 6% - Posojila
na hipoteke: 5 1/2% - Mesečna odplačila.
Različna posojila na več let; mali vrače-
valni obroki. - Pisarna: Kongresni trg 19.
Otvorne ure od 8 do 12 ure. - Prospekt brezplačno na
razpogo. - Rezervni zaklad nad 500.000 K. - Hra-
njalno vlogo 3/4%.

12-3

A. RASBERGER

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Edina tvorniška zaloga pravih
gramofonov in plošč
znamke „Angelj“.

13-3

Vsa popravila strokovno in cenovno.

M. MIHELIC, Ljubljana

ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

TRGOVINA S ŠČETINARSKIMI IZDELKI.
GALANTERIJA IN PARFUMERIJA.
EDINA ZALOGA JUGOSLOVANSKIH
KVART KAKOR TAROK, MARI-
15-2 JAS, WHIST, „PRIMORKA“

17-2

**ŠPECIJALNA TRGOVINA
Z JUVELI, ZLATNINO IN URAMI****LUD. CERNE**
LJUBLJANA,
WOLFOVA ULICA 3.

16-2

Prva jugoslovanska zlatarska delavnica
Alojzij Fuchs - Šelenburgova ul. 6.
Kupujem staro **zlato in srebro**
po najvišjih cenah, priporočam veliko za-
logo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov itd.
Vsa popravila in nova dela se izvršujejo
v lastni delavnici točno in solidno. -
Kupujem staro zlato in srebro, istotako
briljante in diamante. 20-2**Oglas.**Traži mjesto - državno ili privatno
- mladje 19 godina star, rimokatolik.
Svršio četiri razreda gimnazije ter ima
3 godine učiteljske službe.Ponude slati na: Upravu pučke škole
u Kuprovu, pošta Srb, (Lika), 30-1**BARVA - KEMIČNO - ČISTI**

VSAKOVRSNO BLAGO, OBLEKO

PERE domaće perilo
(pošilja po isto
na dom)**SVETLOLIKA**ovratnice, za-
pešnice in
srajce

18-2

Tovarna JOS. REICH

Poljanski nas. 4. LJUBLJAN Podruž. Šelenburgova ul. 3.

Podružnice: MARIBOR - NOVOMESTO.

Kolesa, motorji, AUTOMOBILIter vsakovrstna pnevmatika in
mehanična delavnica.**Fran Florjančič**

11-3

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Mednarodni prevozi. - Spedicije vseh vrst. - Zacari-
njenje. - **Selitve**. - Nabiralni vozi na vse strani. -
Javno skladišče z lastnim železniškim tirom. - Re-
ekspedicije itd. itd.

Brzjavni: „BALKANSPED“.

10-3

interurban telefon 366

Priporoča se tvrdka **Jos. Petelinc**

trgovina z galanterijskim in modnim blagom, zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov. 4—

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Drogerija //

I. C. Kotar,

Ljubljana,

// Wolfova ul. 3.

Fotomanufaktura

Prvovrstna

**Vozna kolesa
plašče in cevi**

priporoča tvrdka

IGN. VOK 9—3

specijalna trgovina šivalnih strojev in koles. Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Papir, pisarniške potrebščine,

razmnoževalne aparate, črnilo,
šolske potrebščine i. t. d. i. t. d.

kupite najbolje pri tvrdki 6—4

Ivan Gajšek, prej I. Bahovec
papirna trgovina

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 2
poleg Prometne banke.

Svratišče i restauracija

KAPTOL

Vlastnik **MARTIN JAKOVAC,**
ZAGREB, Vlaška ulica br. 9 i 11.

Novo preuredjena 2—5

RESTAURACIJA

Ukusna ljetna hrana i terasa.

Dnevno janjci i odojci na raznju.

Dobra domaća kuhinja. — Toče se
izvrstna domaća hrvatska vina te crno
i bijelo dnevno svježe pivo.

Najmilije stjecište gradjanstva
:: i putujućeg općinstva. ::

Solidna podvorba. Umjerene cijene.

**VELIKA
ZALOGA**

manufakturnega
ter inozemskoga
modnega blaga.

Na debelo! Solidne cene! Na drobno!

Lastni modni atelije.

Srajca, samoveznice (kravate), nogavice i. t. d.

PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA

**BOGATA
IZBIRA**

oblec lastnega
izdelka po naj-
novejšem kroju.

SCHWAB & BIZJAK

LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kavarno.

: MODNA :
TRGOVINA

T. EGER

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2

priporoča za gospode in ima vedno v zalogi najmodernejše kravate, ovratnike, trde in mehke, žepne robce, srajce, naramnice, nogavice in rokavice. Za dame najmodernejša svila, gladka in v barvah za bluze, ovratnike zadnja novost, nogavice in rokavice v vseh cenah in velikostih, pasovi, vlasnice, igle, brože, 28—1 steznike i. t. d. i. t. d.

Parfume in kosmetične potrebščine vedno najfinejše v zalogi.

Članom društva javnih nameščencev proti izkazu legitimacije 10% popusta.

Vedno
najnovejše

Od
dobrega
najboljše

Specijalna
modna in sportna trgovina
:: za gospode in dečke ::

J. KETTE, Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3.